

**Metodika sledování a hodnocení
integrace cizinců z třetích zemí
v České republice**

Jana Vavrečková
Ivo Baštýř

VÚPSV, v.v.i.
2010

Publikace byla schválena ediční vědeckou radou ve složení:

doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Ing. Martin Holub, Ph.D. (VÚPSV, v.v.i. Praha)
Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D. (FSV UK Praha)
Ing. Robert Jahoda, Ph.D. (MU Brno)
Ing. David Prušvic, Ph.D. (MF ČR)
Ing. Jan Mertl, Ph.D. (VŠFS Praha)
Ing. Jan Molek, CSc. (JU České Budějovice)

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i.
Praha 2, Palackého náměstí 4
jako svou 418. publikaci
Vyšlo v roce 2010, 1. vydání, náklad 220 výtisků, počet stran 63
Tisk: VÚPSV, v.v.i.

Recenze: doc. Ing. Marie Vavrejšnová, CSc. (CERGE-EI)
Ing. Vlasta Turková (MF ČR)
PhDr. Zdeněk Uherek, CSc. (Etnologický ústav AV ČR)

ISBN 978-80-7416-070-7

<http://www.vupsv.cz>

Abstrakt

Cílem studie je zpracovat první návrh metodiky hodnocení monitorovacích nástrojů integračního procesu cizinců z třetích zemí na českém území a poskytnout tak orgánům státní sféry, které jsou za hodnocení a úpravu integračních politik v ČR zodpovědné, řadu klíčových poznatků a informací. Řešení vychází z analýzy přístupů ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců v zahraničí i z dosavadních poznatků v České republice. Navržená soustava kvantitativních ukazatelů monitorujících centrálně procesy a výsledky integrace je založena především na poznatcích z administrativních databází státní správy ČR. Jedná se o výběr klíčových, mnohdy dosud nepublikovaných ukazatelů, které jsou uspořádány do dvou vnitřně členěných částí. První část obsahuje přehled základních ukazatelů, jejich verbální obsahovou charakteristiku a význam pro sledování procesů a výsledků integrace, dále číselné hodnoty těchto základních ukazatelů v půlroční periodicitě a číselné hodnoty srovnávacích ukazatelů cizinců z třetích zemí s vybranými charakteristikami národní ekonomiky. Druhá část zahrnuje tzv. analytické ukazatele určené k podrobnějšímu studiu sledované problematiky. Součástí studie jsou i výsledky empirického šetření s představiteli nevládních a neziskových organizací, které se integrací cizinců z třetích zemí v ČR prakticky zabývají.

Klíčová slova: cizinci, cizinci z třetích zemí, integrace cizinců, integrační proces, monitorovací systém, základní ukazatele

Abstract

The study aims to prepare the first draft of the evaluation methodology of monitoring tools of the integration process of third country nationals in the Czech Republic and provide a number of key knowledge and information to public sector bodies that are responsible for evaluation and treatment integration policies in the CR. The solution is based on an analysis of approaches to establishment of monitoring systems of foreigners' integration abroad and on existing knowledge in the Czech Republic. The proposed system of quantitative indicators monitoring central processes and results of the integration is based primarily on findings from administrative databases of state administration. This is a selection of key, often unpublished indicators, which are arranged into two internally structured parts. The first part provides an overview of the basic indicators, their verbal content characteristics and importance for monitoring of integration processes and outcomes, and further the numerical values of these basic indicators in the semi-annual periodicity and numeric benchmarks of foreigners from third countries with selected characteristics of the national economy. The second part includes the so-called analytical indicators for a more detailed study of the observed issue. The study also includes results of an empirical survey of representatives of governmental and non-profit organizations that deal with the integration of third country nationals in the CR in practice.

Key words: foreigners, third country nationals, integration of foreigners, integration process, system monitoring, basic indicators

Obsah

Úvod	7
1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a v České republice	8
1.1 Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí	9
1.2 Přístupy k řešení a monitorování integrace cizinců v České republice (situace do roku 2009)	11
2. Názory a zkušenosti představitelů nevládních a neziskových organizací na integraci cizinců z třetích zemí v ČR a možnosti integračního monitoringu.....	14
2.1 Zobecněné poznatky šetření - bariéry integrace cizinců z třetích zemí a možnosti jejich sledování.....	14
2.2 Nejohroženější (nejzranitelnější) skupiny cizinců z pohledu respondentů	17
2.3 Postoj dotázaných představitelů NNO k existujícím informačním zdrojům	19
2.4 Náměty na sledování a hodnocení integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR z celostátní úrovně	19
3. Pojetí soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících procesy a výsledky integrace cizinců do české společnosti.....	21
3.1 Základní principy	21
3.2 Využitelnost existujících informačních zdrojů pro soustavu ukazatelů o integraci cizinců v ČR.....	22
4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“	25
4.1 Charakteristika obsahu a struktury návrhu „Soustavy monitorovacích ukazatelů“	25
4.2 Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“	29
Shrnutí, závěr.....	56
Poznámky a vysvětlivky ke kapitole 4 (subkapitole 4.2)	59
Literatura	61

Úvod

Koncepční dokumenty EU (Společné základní principy integrace přistěhovalců v EU Doc EU/14615/04, víceletý program Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí 2007-2013 atd.) zdůrazňují důležitou úlohu soustavy ukazatelů a metodik pro sledování a hodnocení procesů integrace cizinců z třetích zemí. Důraz je kladen na sledování účinnosti uplatňovaných opatření v oblasti integrace cizinců a plánování jejich dalšího rozvoje a zaměření v jednotlivých členských státech a EU jako celku.

V ČR se dosud uplatňuje nesystematický postup sběru dat, vzhledem k chybějící soustavě vhodných monitorovacích nástrojů pro hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců, čímž je omezeno plánování a přijetí účinných opatření v této oblasti.

Předložená studie¹ usiluje o vypracování prvního návrhu metodiky hodnocení monitorovacích nástrojů integračních procesů cizinců z třetích zemí v ČR. Jejím cílem je vytvořit takovou metodiku, která by významně přispěla orgánům státní správy při hodnocení pokroku a úpravě integračních politik těchto cizinců a umožnila přijetí adekvátních opatření v této oblasti. Smyslem těchto opatření je umožnit státním příslušníkům třetích zemí, kteří pocházejí z odlišného hospodářského, sociálního, kulturního, jazykového a etnického prostředí, splnit podmínky pobytu a usnadnit jejich integraci v české společnosti.

Předmětem monitoringu jsou cizinci z třetích zemí s legálním pobytovým statutem trvalých a/nebo dlouhodobých/přechodných migrantů. Řešení je zaměřeno výhradně na celostátní úroveň a je orientováno na vymezené klíčové oblasti a ukazatele, které jsou pro sledování a hodnocení integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR rozhodující.

Východiskem řešení se stala analýza přístupů ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a zmapování dosavadních aktivit v České republice (kap. 1). Součástí řešení je i kvalitativní šetření názorů a postojů představitelů zainteresovaných nevládních a neziskových organizací k zjištění bariér a problémů integrace cizinců z třetích zemí v ČR a identifikace nejohroženějších skupin cizinců (kap. 2). Ve 3. kapitole autoři charakterizují celkové pojetí metodiky a obsah a strukturu návrhu monitorovacích ukazatelů. Studie ve 4. kapitole vyúsťuje v konkrétní první návrh soustavy kvantitativních ukazatelů v číselných hodnotách, monitorující na celostátní úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí v české společnosti. V dalších letech se předpokládá jeho zpřesňování a postupné odstraňování identifikovaných problémů a bariér.

Vytvářená metodika by měla nejen usnadňovat každoroční hodnocení účinnosti integračních opatření cizinců z třetích zemí v ČR, ale současně přispívat k výměně informací a zkušeností o integračních politikách v jednotlivých členských státech EU.

---

¹ Studie byla zpracována na základě poznatků řešení výzkumného projektu „Metodika hodnocení monitorovacích nástrojů integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR“, který je financován z prostředků Evropského integračního fondu MV. Výběr klíčových oblastí, ukazatelů a způsob zpracování odpovídá požadavkům zadavatele projektu.

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a v České republice

K 30.6.2009 žilo v ČR cca 296 tis. cizinců z třetích zemí, což představovalo dvě třetiny (66,9 %) všech cizinců pobývajících na českém území a podíl necelých tří procent (2,82 %) na obyvatelstvu ČR. To zdaleka nedosahuje rozměrů zemí západní Evropy; Nizozemsko udává podíl těchto cizinců cca 11 %, Španělsko 6,9 %, Rakousko 6,6 % apod.,² nicméně Česká republika jako hostitelská společnost přebírá odpovědnost za integraci těchto cizinců na svém území. Jedná se o zabezpečení všech formálních práv, která by umožňovala jejich participaci na ekonomickém, sociálním a kulturním životě. Integrace je dlouhodobý, obousměrný proces postupného začleňování imigrantů do majoritní společnosti, reflektující přístup hostitelské společnosti k imigrantům a imigrantů k hostitelské společnosti. Divinský definuje integraci jako multidimenzionální, dynamický a oboustranný proces založený na recipročním respektování práv a povinností migrantů a majoritní společnosti (Divinský 2008).

Pro podporu integrace cizinců vznikla a nadále vzniká řada politik a integračních konceptů, neboť integrace cizinců je pro zachování sociální soudržnosti hostitelských společností klíčová. Zkušenosti ze starých členských států EU ukazují, že nedostatečná integrace přistěhovalců může vést k závažným společenským problémům. Neintegrovaní imigranti mají tendenci žít v segregaci, jsou ve srovnání s většinovou společností častěji postiženi nezaměstnaností, chudobou, mají nižší vzdělání a nižší příjem. Důsledky těchto jevů jsou přenášeny na děti imigrantů a segregace se stává problémem i dalších generací.

Integrační politiky jednotlivých členských států EU se sice značně liší, nicméně určité rysy mají společné. Evropská rada dlouhodobě prosazuje, aby implementace integračních politik přispěla k rovnému zacházení s občany třetích zemí a srovnatelným právům a povinnostem s občany EU. Poslední léta zaznamenala posun integračních politik jednotlivých zemí k cíleným integračním opatřením. V ČR se stala předpokladem postupného vytváření cílené a systematické integrační politiky „Koncepce integrace cizinců na území České republiky“ přijatá v roce 2000, která je každoročně aktualizována a předkládána vládě ke schválení.³

V zájmu hodnocení průběhu a míry úspěšnosti integrace cizinců a plánování dalších cílených integračních aktivit je nezbytné vytvořit metodiku pro hodnocení integračního procesu. Vypracování nástrojů hodnocení integrace - monitorovacích indikátorů má zásadní význam pro sledování přijatých opatření; tento význam si vrcholné evropské instituce plně uvědomují. V Evropské unii byly schváleny společné cíle integrační politiky imigrantů v listopadu 2004 a zároveň stanovena potřeba vypra-

---

² Údaje převzaty z podkladů Berlínské konference o monitorovacích ukazatelích integrace (2009). Mají orientační charakter vzhledem k rozdílnosti přístupu jednotlivých států k zahrnování imigrantů do okruhu cizinců z třetích zemí, resp. do okruhu osob, které jsou objekty politiky integrace (viz pozn. 1). Udávaný rozsah imigrantů z třetích zemí je ovlivňován nejen fází přistěhovalectví, ale též historickými a politickými faktory; např. Francie udává relativně malý podíl všech cizinců na obyvatelstvu - 5,5 % (cizinců z třetích zemí cca 3,7 %), a to proto, že prakticky všichni přistěhovalci z bývalých francouzských kolonií jsou občany Francie a nejsou objekty integrační politiky.

³ Viz „Zprávy o realizaci Koncepce integrace cizinců a návrhu dalšího postupu“, vč. určení objemu finančních prostředků k těmto účelům. Základním cílem vlády je přiblížit postavení legálně, dlouhodobě žijících cizinců právnímu postavení českých občanů, systematicky ochraňovat jejich práva a odstraňovat překážky bránící jejich integraci do české společnosti.

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a v České republice

---

cování metodik pro vyhodnocování výsledků integrace. Toto stanovisko potvrdila Rada Evropy po konferenci ministrů v listopadu 2008 s tím, že hodnocení integrační politiky se stane evropskou prioritou. Rada navrhuje vypracování společných ukazatelů, které by umožnily porovnání zkušeností, výsledků a pokroku integrace cizinců v jednotlivých zemích. Švédské předsednictví (2. pol. 2009) věnovalo této oblasti mimořádnou pozornost; výsledkem toho byl návrh na stanovení klíčových ukazatelů v limitovaném počtu oblastí, které by byly využívány pro evropský monitoring a ověřování výsledků integrační politiky jednotlivých členských států. Systém zvolených indikátorů by umožňoval pravidelné vyhodnocování vývoje procesu integrace cizinců na národní i mezinárodní úrovni.

V České republice soustava relevantních monitorovacích indikátorů pro pravidelné vyhodnocování průběhu a účinnosti integračního procesu cizinců dosud chybí. Mnohé poznatky však nabízí zahraniční literatura.

1.1 Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí⁴

Z obsahového hlediska lze mezinárodní projekty zabývající se monitoringem integrace cizinců rozdělit do dvou základních kategorií. První typ projektů se zaměřuje především na problémy sběru dat (např. z databází Eurostatu, OECD atd.); tento typ projektů současně řeší otázky spojené s výběrem vhodných indikátorů, jejich srovnatelnosti a relevancí. V druhém typu projektů je monitoring chápán jako nástroj používaný při tvorbě a hodnocení dopadů integrační politiky;⁵ svou podstatou má obsahové širší zaměření. V mezinárodním kontextu podporují takto pojaté monitorovací systémy integrace cizinců výměnu zkušeností, proces vzájemného učení a porovnání situace migrantů v jednotlivých státech. Tímto způsobem dochází k identifikaci úspěšné integrační politiky a nezbytných opatření. Těžiště pozornosti u projektů zabývajících se stanovením monitorovacích systémů integrace cizinců spočívá ve výběru relevantních indikátorů.

Z metodologického hlediska lze v literatuře nalézt tři typy přístupu k monitoringu integrace cizinců.

První mírně netradiční **přístup monitoringu** je založen na sledování legislativního rámce integrace. Do této skupiny lze zařadit společný projekt *Migration Policy Group*⁶ (*MPG*) a *British Councilu* nazvaný *Migrant Integration Policy Index (MIPEX 2007)*. Projekt je inspirující z metodologického i obsahového hlediska. Jedná se o legislativní rámec integrační politiky v 25 členských a ve třech nečlenských zemích EU a z porovnání vystupuje rozdílnost v uplatňovaných integračních politikách jednotlivých států. K výpočtu celkového indexu integrační politiky konkrétního státu bylo použito více než 100 monitorovacích indikátorů a sledovanými oblastmi jsou:

- přístup na trh práce,
- sjednocování rodin,

---

⁴ Zpracováno na základě sekundární analýzy zahraničních studií týkajících se integrace cizinců a využitelnosti jejich poznatků pro monitoring integrace cizinců v ČR, Musil, J., 2009

⁵ Integrační politika a její hodnocení je v mezinárodních studiích zpravidla spojována s politikou migrační, neboť obě oblasti spolu úzce souvisí.

⁶ Bruselské nezávislé výzkumné centrum Migration Policy Group se zabývá analýzou politik a projekty v oblasti mobility a sociální rovnosti.

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů cizinců v třetích zemích v zahraničí a v České republice

---

- nárok na povolení k dlouhodobému pobytu,
- možnosti politické participace,
- přístup k státnímu občanství,
- antidiskriminace.

Výsledky projektu byly využity v Migrant Integration Policy Indexu, který popisuje dosaženou úroveň integrace cizinců v členských státech EU (Migrant Integration Policy Index 2007).

Druhý přístup je zaměřen na konkrétní skupiny migrantů, které prostřednictvím zvolených indikátorů více či méně analyzuje. Příkladem tohoto pojetí je projekt *Benchmarking in Immigrant Integration* (Entzinger, H., Biezeveld R. 2003), který byl zpracováván pro potřeby Evropské komise. Projekt zkoumal možnosti vytvoření benchmarků a evropského monitorovacího systému integrace. Cílem studie ovšem není nastavení standardů integračního procesu pro EU jako celek, neboť ve státech panuje výrazná odlišnost imigrantů z hlediska jejich národnostní struktury i odlišnost migračních a integračních politik. Jedním ze základních cílů projektu je stanovit *definici integrace*, obecně použitelnou pro potřeby vyvíjeného systému a *operacionální definici* obecně použitelných monitorovacích indikátorů. Na základě studia literatury a porovnání jednotlivých typů migračních a integračních politik v členských zemích byly určeny čtyři základní sféry integrace cizinců a pro jejich měření následně hledány relevantní indikátory. U jednotlivých indikátorů byly pak specifikovány limity a problémové oblasti, kterým je třeba věnovat zvláštní pozornost.

Základní sféru integrace cizinců představovala oblast:

- socioekonomická,
- kulturní,
- občansko-politická,
- a vztah většinové populace k imigrantům.

Jiným příkladem tohoto typu je mezinárodní projekt *Immigrant Integration Indicators* (Angel and others 2007), na kterém spolupracovali partneři ze 6 členských zemí EU (Španělska, Dánska, Itálie, Portugalska, Nizozemska a Německo). Zaměřuje se na vytvoření společného systému indikátorů pro měření integrace imigrantů ze třetích zemí. Při vyvíjení systému spolupracovali zástupci státní administrativy, měst a regionů a organizace zastupující skupinu imigrantů. Hlavním cílem projektu byla identifikace a validace indikátorů použitelných pro měření integrace v jednotlivých státech EU. Zaměření projektu opět naráželo na komplikace v oblasti odlišností migračních a integračních politik a na těžko překonatelnou překážku v podobě rozdílnosti používaných základních definic. Logickým důsledkem bylo, že systémy nejsou vzájemně kompatibilní, třebaže ve většině sledovaných zemí je určitý systém monitoringu integrace cizinců/imigrantů uplatňován. Projekt nakonec dospěl ke konsenzu (mezi zástupci státní administrativy a organizacemi pracujícími s imigranty) na operacionální definici integrace a výsledný soubor indikátorů představuje prolnutí klíčových integračních oblastí. Z hlediska praktické využitelnosti byly vytvořeny tzv. „okamžité indikátory“, zaměřené na národní úroveň, které jsou považovány za základní, potřebné a reálně dostupné (tj. zdroje informací existují ve všech participujících zemích). Druhou skupinu tvoří tzv. „budoucí indikátory“, pro které bude nutné nejprve vhodné zdroje dat nalézt

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a v České republice

---

či vytvořit (*Immigrant Integration Indicators - Proposal for Contributions to the Formulation of a System of Common Integration Indicators 2007*).

Za třetí přístup lze označit projekty zaměřující se na určitou podmnožinu skupiny imigrantů (tzv. target group). Target group může být definována na základě různých kritérií, přičemž mezi nejběžnější patří typ pobytového statutu, zapojení imigrantů na trhu práce, účast ve vzdělávací soustavě, v sociálním systému atd., přičemž cílovým kritériem může být i regionální hledisko (cizinci v určeném regionu).

Projekt *Indicators of Integration (2004)* realizovaný edinburghskou Queen Margaret University Colledge ve spolupráci s Home Office byl zaměřen na hledání kvalitativních a kvantitativních indikátorů integrace uprchlíků do majoritní společnosti. Výsledný soubor má sloužit nejen pro potřeby státu, ale i pro vyhodnocování projektů realizovaných organizacemi pracujícími s migranty. Systém indikátorů, vč. oblastí jejich pokrytí, byl vyvíjen na základě hledání společných rysů čtyřiceti definic integrace. Za základ pro integrace je považováno pobytové právo; za faktory usnadňující integraci znalost jazyka a kultury, bezpečnost a stabilita; za nástroje integrace zaměstnání, bydlení, vzdělání a zdraví. Sociální aspekty integrace představují vazby na státní instituce, majoritu, vlastní komunitu a jiné komunity ve společnosti.

Dalším projektem tohoto typu je například mezinárodní projekt *Target Group Monitoring (Larsen, Ch. - Mathejczyk, W. - Neisen, V. - Schmid, A. - Musil, J. - Bittner, M. - De Bruin, P. 2009)*, na jehož realizaci se, vedle řešitelů z Německa, Rakouska a Nizozemska podílel i Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. (VÚPSV) v Praze. Cílem projektu bylo vyvinout systém monitoringu integrace cizinců na regionálním trhu práce (v předem určeném regionu příslušné země) v těsné spolupráci se sférou místních regionálních institucí a relevantních regionálních aktérů. Základní skupina řešitelů zahrnovala čtyři instituce, které reprezentovaly různě strukturované evropské regiony,⁷ ve kterých pracovní skupiny po dobu řešení projektu (18 měsíců) působily. Za Českou republiku byl vybrán, pro relativně vysokou nezaměstnanost při současném značném podílu cizinců na obyvatelstvu, region Ústeckého kraje. Zaměření na regiony pramenilo z předpokladu, že v rámci jednoho státu existuje řada výrazně odlišných regionů (z hlediska míry a struktury zaměstnanosti, zastoupení cizinců v populaci a dalších atributů), které je nutné při integraci zohlednit. Transfer poznatků a informací byl organizován formou workshopů na regionální úrovni a zřízená internetová platforma měla dialogický charakter. Obsahově tvořily projekt čtyři moduly, z nichž pro námi sledované účely byl nejpodnětější modul druhý, jehož cílem byla specifikace jednotného koncepčního rámce monitoringu cizinců/imigrantů v určeném regionu. Každá pracovní skupina pak ověřovala vhodnost koncepčních východisek a sledovaných indikátorů se zaměřením na řešení chybějících údajů a určením metod (prostředků) pro předávání poznatků zainteresovaným aktérům v regionu.

1.2 Přístupy k řešení a monitorování integrace cizinců v České republice (situace do roku 2009)

Samotné problematice integrace cizinců se Česká republika věnuje koncepčně, legislativně i institucionálně. *Zásady koncepce integrace cizinců* schválila vláda ČR již v roce 1999 (usnesení vlády ČR č. 689/1999); o rok později byl tento dokument podrobněji rozpracován do *Koncepce integrace cizinců na území ČR* (usnesení vlády

---

⁷ Konkrétně se jednalo o německý region Thein-Main zastoupený Institutem pro hospodářství, práci a kulturu (IWAK) jako nositelem projektu, nizozemský region Enschede zastoupený poradenskou společností ACTIVA a region Vídeň zastoupený Společností Paula Lazarsfelda.

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů cizinců v třetích zemích v zahraničí a v České republice

---

ČR č. 1266/2000). Oba dokumenty vyjadřují kladný postoj vládních institucí k integraci cizinců na českém území a systematický přístup k odstraňování překážek integračního procesu. Koncepce integrace cizinců je každoročně vyhodnocována a na základě usnesení vlády ČR každoročně předkládána „Zpráva o realizaci koncepce integrace cizinců v příslušném roce a návrh dalšího postupu“. Součástí této zprávy je i „Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky“, kde je uveden soubor zdrojů statistických dat o populaci cizinců jako celku. Relativně bohaté administrativní zdroje dokumentují legálně pobývající cizince z různých aspektů (např. pobytový statut, hledisko ekonomické aktivity atd.) a zahrnují informace z resortních registrů a databází.⁸ Za koordinaci činností spojených s integrací cizinců odpovídá Ministerstvo vnitra; úloha Českého statistického úřadu (ČSÚ) spočívá ve sběru dat z jednotlivých zdrojů, jejich následném zpracování a zveřejňování; za nejnámější lze považovat s roční periodicitou vydávanou publikaci „Cizinci v ČR“.

Kromě publikací ČSÚ o populaci cizinců je třeba vyzdvihnout v půlročních intervalech vydávaný *bulletin VÚPSV, v.v.i. „Mezinárodní pracovní migrace v ČR“ (Horáková 1993-2010)*, který sleduje dlouhodobé trendy ve vývoji pracovních migrací. Bulletin aktualizuje statistické údaje o cizincích v ČR především z pohledu ekonomické aktivity a souvislostí se změnami na českém trhu práce a demografickým vývojem populace.

Integraci cizinců, zejména z třetích zemí, podporují rozličné projekty. V ČR se po delší období realizuje řada výzkumných (mnohdy i mezinárodních) a realizačních projektů. Tyto projekty, financované z národních a (v poslední době především) evropských zdrojů se zpravidla nezabývají monitoringem integrace a jeho metodikou, ale spíše identifikaci bariér integrace imigrantů (převážně výzkumné projekty) nebo konkrétními realizačními aktivitami k usnadnění samotného integračního procesu (převážně projekty nevládních a neziskových organizací - NNO). Zatímco realizační projekty poskytují cizincům konkrétní poradenské, asistentské a vzdělávací služby, výzkumné projekty analyzují problematiku z různých tematických hledisek (např. hledisko pracovní integrace, sociální integrace, národnostní hledisko atd.), pomocí různých metodologických přístupů (odborné literatury, statistických dat, terénních šetření atd.).

Z výzkumných studií je třeba upozornit především čtyřletý výzkumný projekt („*Migrující osoby v České republice*“ 2006-2010, *Rakoczyová, Trbola*) zabývající se pracovní integrací cizinců z třetích zemí v kontextu s integrací sociální. V rámci projektu kombinují řešitelé rozsáhlé kvalitativní šetření (240 hloubkových rozhovorů s příslušníky přistěhovaleckých komunit) s analýzou statistických údajů a dotazníkovým šetřením mezi zaměstnavateli cizinců. Projekt se zaměřuje na aktéry ovlivňující proces začleňování přistěhovalců do základních struktur v české společnosti, tj. zejména na institucionální rámec integrace. Jedním z výstupů projektu by měla být i formulace kritérií pro monitorování zainteresovaných institucionálních struktur a doporučení pro zlepšení jejich přístupu a postupů v oblasti integrace cizinců v ČR.

Výzkumné aktivity *Institutu pro výzkum reprodukce a integrace společnosti při Masarykově univerzitě v Brně* sledují pracovní integraci cizinců v kontextu jejich

---

⁸ Zdroje dat o počtu cizinců, jejich demografických charakteristikách, o získávání státního občanství, vnitřní a přeshraniční, nelegální migraci poskytuje Ministerstvo vnitra a Služba cizinecké policie, údaje o ekonomické aktivitě cizinců Ministerstvo práce a sociálních věcí (za kategorie cizinců - zaměstnanců) a Ministerstvo průmyslu a obchodu (za kategorii cizinců s živnostenským oprávněním), údaje o vzdělávání cizinců Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, resp. Ústav pro informace ve vzdělávání, problematika zdravotní péče o cizince je v gesci Ministerstva zdravotnictví, kriminalita cizinců v gesci Ministerstva spravedlnosti atd.

1. Přístupy ke stanovení monitorovacích systémů integrace cizinců z třetích zemí v zahraničí a v České republice

---

národnostního hlediska. Projekty jsou orientovány na jednotlivé národnostní minority a jejich začlenění na český trh práce. Pozornost autorů je věnována zejména třetí nejpočetnější skupině cizinců v ČR - imigrantům z Vietnamu, mající ze všech minorit nejvyšší počet udělených trvalých pobytů i živnostenských oprávnění.

Životní styl Vietnamců a jejich integrační problémy - relativní izolovanost od hlavního proudu české společnosti, odloučení od českého trhu práce a vytvoření specifického prostoru ekonomické reprodukce a relativní soběstačnosti - komparuje ve svých pracích i řada jiných autorů (např. *Nekorjak, Hofírek, 2007, Klvaňová, 2006 atd.*).

Problematika pracovního a sociálního začlenění v závislosti na zemích původu je zkoumána i z antropologické perspektivy (viz práce z *Etnografického ústavu Akademie věd pod vedením Z. Uherka a práce Y. Leontijevy ze SOU AV*).

Nelegální pobyt cizinců na území ČR a jejich zaměstnanost (vč. „černé či šedé ekonomiky“) je dlouhodobě řešena především odborníky z Přírodovědecké fakulty UK (výzkumný tým doc. *Drbohlava*). Mnohdy se jedná o mezinárodní, komparativní projekty, umožňující celoevropské porovnání.⁹

Přístup imigrantů ke vzdělání a trhu práce hodnotí na základě kvantitativních i kvalitativních šetření cizinců ojedinělá studie (*GAC, spol. s r.o. a Jiřího Kocourka 2008*), která ve svých závěrech zdůrazňuje zejména problém jazykové způsobilosti cizinců; v této souvislosti upozorňuje na skutečnost, že není výuka češtiny není v ČR řešena systémově. Práce na základě provedených šetření, spolu s ostatními autory (např. *Pořízková, 2008*) mimo jiné dokládá obsazování cizinců na pracovní pozice, které jsou příjmově pod celorepublikovým průměrem.

Jiný pohled na integraci zohledňuje zájmy členů rodiny imigranta a jeho vztahy k nim. Tato tematika je relativně opomíjena, neboť ve většině realizovaných projektů je na cizince nahlíženo jako na jedince, ale podle některých autorů (viz např. *Nešporová, 2009*) je nutné pohlížet na cizince i jako na člena rodinných sítí. Vychází se z hypotézy, že cizinci, mající v hostitelské zemi rodinu, žijí zpravidla v lepších životních podmínkách a rodinné zázemí významně přispívá k jejich spokojenosti, tím i integraci do hostitelské společnosti.

Problematikou integrace cizinců v ČR se zabývá řada dalších autorů (např. *Klvaňová, Krebs, Lukšíková, Tolarová a další*), podstatné je však zjištění, že soustava monitorovacích nástrojů pro hodnocení průběhu integrace cizinců z třetích zemí v ČR se v posledním období teprve vytváří.

---

⁹ Jako příklad lze uvést výzkumný projekt „*Mezinárodní migrace a nelegální pracovní aktivity migrantů v Česku v širším evropském kontextu*“ (*Drbohlav a kol. 2005-2008*), který se zabývá poznáním důvodů příchodů cizinců, charakteristikami ilegálních migrantů, jejich životním stylem i pravděpodobným budoucím chováním. Výzkum probíhá pod vedením European Science Foundation a ICMPD ve Vídni za účasti devíti zemí EU a Švýcarska.

2. Názory a zkušenosti představitelů nevládních a neziskových organizací na integraci cizinců z třetích zemí v ČR a možnosti integračního monitoringu

Jedním ze záměrů řešitelů byla realizace kvalitativního šetření s představiteli nevládních a neziskových organizací (NNO), zabývající se ve své činnosti integrací cizinců v České republice. Kvalitativní šetření formou řízených rozhovorů se konalo v průběhu měsíce října a listopadu 2009.

Celkem bylo osloveno 15 subjektů;¹⁰ rozhovory byly vedeny na základě předem zpracovaného exploračního schématu. Šetření není reprezentativní; výběr respondentů byl nahodilý, s cílem zahrnout do šetření jak subjekty působící v Praze (příp. jiných větších městech, např. v Brně atd.), tak subjekty z menších regionů v Čechách i na Moravě. Celkový postup vycházel z klasických principů této metodiky, při zachování anonymity respondentů, nahrávce a přepisu jednotlivých transkriptů.

Základním cílem šetření bylo zjištění bariér (problémů) integrace cizinců z třetích zemí v ČR, identifikace nejohroženějších (zranitelných) skupin cizinců a sondáž názorů a postojů k monitorování a hodnocení integračního procesu.

Současně byly sledovány i **dílčí cíle**. Například druhy realizovaných činností dotázaných NNO, nejvíce přispívajících k integraci cizinců z třetích zemí v konkrétním regionu, výsledky těchto činností, způsoby jejich evidence a vyhodnocení. Důraz byl kladen na sondáž problémových skupin cizinců z třetích zemí, přičemž základním kritériem třídění byly demografické faktory (pohlaví, věk, vzdělání imigrantů), národnostní hledisko, příp. jiná respondenty uváděná kritéria. Tazatel sondoval konkrétní zkušenosti dotázaných, postoje k existujícím informačním zdrojům týkajících se integrace cizinců z třetích zemí v ČR a praktické využívání těchto zdrojů. Inspirativní pro návrh metodiky monitoringu integrace byla část rozhovorů týkajících se námětů dotázaných na sledování a hodnocení integračního procesu.

2.1 Zobecněné poznatky šetření - bariéry integrace cizinců z třetích zemí a možnosti jejich sledování

Naprostá většina respondentů se shodla v tom, že základní bariéry integračního procesu cizinců z třetích zemí tvoří následující skutečnosti:

- Jazyková bariéra cizinců

Zvládnutí jazyka je klíčovým aspektem integračního procesu; umožňuje cizinci zařazení do společnosti a jeho uplatnění na trhu práce hostitelské země. Respondenti upozorňují, že zvládnutí českého jazyka je významně podmíněno národností cizince (resp. jeho příslušnosti k slovanským/neslovanským zemím). Příbuznost jazyka (např. migranti ze zemí bývalého SSSR) významně ovlivňuje míru integrace cizinců v ČR. Zvládnutí jazyka je podmíněno věkem (děti x senioři), vzděláním (základní vzdělání x

---

¹⁰ Pro doplnění poznatků byl poslední rozhovor veden s představitelům krajského zastupitelstva vybraného regionu s kompetencí pro integraci cizinců.

vysokoškoláci) a celkovou motivací imigranta ve smyslu plánované životní perspektivy (ekonomická migrace x snaha usadit se v zemi). Při zvládnutí jazyka majoritní společnosti je podstatná i národnostní komunita imigranta v hostitelské zemi a míra jeho začlenění v ní (navzdory pozitivní roli v počátečním období migrace, přispívá v pozdějších etapách k segregaci imigranta s přímými důsledky na úroveň jazykových znalostí majority).

Od 1.1.2009 je uplatňována nová podmínka při žádosti o trvalý pobyt v České republice (zpravidla po pěti letech pobytu v zemi). Jedná se o nutnost předložení certifikátu, potvrzujícího znalost českého jazyka nejméně na úrovni A1,¹¹ přičemž stát hradí každému cizinci náklady spojené se složením jedné zkoušky.

a) zjištěné problémy v této oblasti:

- nízká informovanost cizinců o realizaci jazykových kurzů, zejména v menších regionech,
- finanční dostupnost jazykových kurzů pro sociálně slabé skupiny cizinců,
- problémy s dopravní dostupností, časovou dostupností a s náklady na dopravu při nutnosti dojíždět,
- celková roztržitost a nepřehlednost nabídky jazykových kurzů v rámci ČR ve vztahu k jejich poptávce.

Podle vyjádření respondentů zatím neexistují souhrnné informace o dosažitelnosti finančně dostupných kurzů češtiny. Kurzy českého jazyka realizuje několik subjektů za rozdílných podmínek - na komerčním základě, s částečnou úhradou, bezplatně v rámci k tomu zaměřených projektů. Dotázaní představitelé NNO nabízejí zpravidla bezplatnou výuku češtiny, ale jejich kapacita je omezena jednak prostorově (kapacita učeben), jednak finančně (ve vztahu k finančním prostředkům konkrétního projektu). Respondenti upozorňují na to, že velmi záleží na mateřském jazyce cizince, splnění zkoušky je výrazně pedagogicky i časově náročnější pro imigranty s neslovanským jazykem, což není nikde zohledněno.

Dalším problémem je nepoměr v dostupnosti kurzů v rámci České republiky. V některých krajích je dostupnost kurzů češtiny omezena a je zde zaznamenán převis poptávky nad nabídkou.

b) možnosti monitoringu

Vzhledem k absenci seriózní analýzy potenciální poptávky nejsou k dispozici poznatky, zda kapacita nabízených kurzů českého jazyka je schopna zvýšenou poptávku po kurzech českého jazyka na základě nových legislativních opatření v rámci České republiky uspokojit. Proto je monitoring z celoplošného hlediska v současné době nerealizovatelný.

Monitoring o absolvování kurzů českého jazyka v rámci jednotlivých NNO, které vyhodnocují výsledky realizovaných projektů (vlastní činnosti). V těchto případech jsou používány zpravidla následující ukazatele:

- počet nabízených kurzů,
- počet přihlášených uchazečů,

---

¹¹ Podle společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jedná se o dokument přijatý Evropskou unií, jehož záměrem je usnadnit společné uznávání jazykové kvalifikace za účelem růstu mobility za vzděláním a prací. Rámec stanovuje úroveň komunikativních schopností, znalostí gramatiky a schopnosti dorozumění se na šestistupňové škále, přičemž stupeň A1 je stupeň nejnižších znalostí na této škále.

- počet vydaných certifikátů o absolvování studia (s různým stupněm náročnosti).

- Zaměstnávání cizinců (ztráta zaměstnání nebo problémy s jeho získáním)

Zaměstnání imigranta je obecně považováno za další klíčový faktor integrace, neboť je základem ekonomické soběstačnosti v hostující zemi.

a) zjištěné problémy

Tato oblast je v současné době podmíněna těmito skutečnostmi:

- působením hospodářské krize a jejími dopady v oblasti trhu práce,
- prudkou redukcí hlášených volných pracovních míst na úřadech práce s dramatickým úbytkem pracovních míst určených pro cizince,
- hromadným propouštěním cizinců v postavení agenturních zaměstnanců,
- hrozbou potenciálního vyhoštění ze země a existenční nejistotou cizinců z třetích zemí s dlouhodobým/přechodným pobytem za účelem zaměstnání,
- propadem vyššího počtu původně legálních imigrantů do ilegality.

Dotázaní respondenti mají konkrétní zkušenosti se zprostředkováním zaměstnání jednotlivých skupin cizinců, do jejich výpovědí se promítají konkrétní poměry v daném regionu.¹²

b) možnosti monitoringu

Celoplošný monitoring je možný u cizinců v postavení zaměstnanců, vzhledem k fungujícímu OKsystému na jednotlivých úřadech práce a sumarizaci dat na MPSV. Jedná se o solidní poznatkovou základnu, neboť OKsystém je složen z individuálních dat, které lze libovolně kumulovat a třídit a obsahuje samostatný modul zabývající se cizinci. V modulu nejsou zahrnuti cizinci s živnostenským oprávněním.

- Pobytový statut cizinců

a) zjištěné problémy

Jak již bylo naznačeno, problematickou skupinu tvoří cizinci s dlouhodobým/přechodným pobytem při ztrátě zaměstnání. Respondenti upozorňují na nedostatečnou časovou lhůtu pro získání nového zaměstnání, na problémy nemožnosti měnit zaměstnavatele na českém trhu práce a na problémy s nelegálním zaměstnáváním. Kritika byla hojně namířena na agentury práce, jejich počet, nepřehlednost, nízkou zodpovědnost, mnohdy neserióznost, dále na poměry členů družstev a obchodních společností a důsledky z toho plynoucí (v podobě nedodržování zákoníku práce, zneužívání legislativních podmínek a neznalosti imigranta, vykořisťování cizinců a řadu dalších problémů).

b) možnosti monitoringu

Sledování uvedených problémů je možné pouze v rámci empirických šetření na výběrovém vzorku respondentů. Kvantitativní údaje o pobytovém statutu cizinců z třetích zemí jsou k dispozici a tento fenomén je možné sledovat i z hlediska jeho vývoje.

---

¹² Přepisy jednotlivých rozhovorů jsou součástí zprávy o realizaci šetření.

- **Bydlení cizinců**

a) zjištěné problémy

Přístup cizinců k adekvátnímu bydlení není z hlediska státu zabezpečen. Zástupci NNO upozorňovali na nedostatečně řešený problém dostupnosti levných, sociálních bytů. Aktivity některých NNO jsou směřovány i do této oblasti, ale vzhledem k výše uvedenému je situace obtížně řešitelná zejména u sociálně slabých a znevýhodněných skupin cizinců. Problém je v těchto případech převážně řešen prostřednictvím komunit, se všemi důsledky „závislosti“ a možnostmi potenciálního vydírání.

b) možnosti monitoringu

Z celoplošného hlediska v současné době nerealizovatelné, vzhledem k úplné absenci relevantních dat.

- **Zdravotní péče cizinců**

a) zjištěné problémy

Přístup cizinců z třetích zemí k zdravotní péči v ČR je v řadě případů problematický. Složitě a nepřehledně jsou legislativní podmínky zdravotního pojištění pro cizince z třetích zemí, které někteří respondenti považují za diskriminační. Cizinci v legálním pracovním poměru mají mít pojištění od zaměstnavatele; problém nastává u cizinců s živnostenským oprávněním; problém zahrnuje i celé národnostní minority (např. občané z Vietnamu) a povětšinou rodinné příslušníky imigrantů (např. v případě slučování rodin). Zástupci NNO upozorňují na bezradnost cizinců se v této legislativně složité situaci orientovat. Současná pravidla legislativy mají v případech zdravotních komplikací (např. při nutnosti hospitalizace, úrazech utrpěných v ČR, komplikovaných těhotenstvích a porodech atd.) dramatické finanční dopady jak pro cizince, tak pro stát (v případech neuhrazené zdravotní péče).

b) možnosti monitoringu

Z celoplošného hlediska v současné době nerealizovatelné, vzhledem k absenci relevantních dat. K dispozici jsou pouze dílčí statistiky, bez rozlišení skupiny cizinců z třetích zemí. Celá problematika je relativně složitá a vyžaduje odborné konzultace a studium.

2.2 Nejohroženější (nejzranitelnější) skupiny cizinců z pohledu respondentů

Dotázaní respondenti považují v naprosté většině za nejohroženější skupiny cizinců děti, seniory a příslušníky vytipovaných národnostních minorit. Někteří z nich upozorňují na zranitelné skupiny, které jsou totožné s majoritní populací (ženy s dětmi, samoživitelky, cizinci bez vlastních příjmů, pod hranicí chudoby atd.).

- **Děti cizinců a míra jejich ohrožení z hlediska integračního procesu**

Významné je zjištění o důležitosti věku dítěte při příchodu do majoritní společnosti. Z tohoto pohledu je možné rozlišovat:

- **děti migrantů narozené v ČR**

zcela bezproblémová skupina - dobré startovní podmínky pro budoucí integraci (pokud není bariérou rodina, skupina téměř bez handicapů);

- **děti migrantů přicházející do ČR v předškolním a raném školním věku**

bezproblémová skupina - české prostředí, čeští vrstevníci (školka, škola), denní kontakt s českým jazykem, často hrají roli prostředníků mezi rodiči a majoritní společností;

- **děti migrantů přicházející do ČR uprostřed školní docházky**

bez adekvátní pomoci vysoce problémová sociální skupina - nové, kulturní a sociální prostředí, neznalost jazyka, bez návaznosti na školský systém v zemi původu; důsledkem bývá sociální izolace dítěte, špatný školní prospěch, vysoký stupeň stresu a frustrace z nového domova;

- **mladiství migranti přicházející do ČR v období přechodu na střední stupeň školy**

bez adekvátní pomoci z hlediska integrace vysoce problémová sociální skupina; někteří respondenti ji považují za skupinu nejohroženější; tito imigranti bez ohledu na studijní schopnosti často končí bez dokončeného vzdělání (jako absolventi ZŠ, nebo nedokončené ZŠ) s vysoce negativními důsledky na budoucí uplatnění na trhu práce i ve společnosti.

- **Senioři a míra jejich ohrožení z hlediska integračního procesu**

Podle většiny dotázaných se jedná zatím o bezproblémovou skupinu, kterou je nutné sledovat z hlediska vývoje kvantitativních ukazatelů ve vztahu k podmínkám pro slučování rodin. Kvantitativní nárůst této sociální skupiny, která je zatím početně zanedbatelná, se může v budoucích letech odrazit zejména ve zvýšených nákladech na zdravotní péči, s čímž je nutno preventivně počítat (viz legislativa zdravotního pojištění). Nyní jsou senioři z třetích zemí zpravidla bez ambicí legálního uplatnění na českém trhu práce a aspirací pro zvládnutí českého jazyka. Starost o ně přebírá rodina imigranta.

- **Imigranti z kulturně, historicky a jazykově odlišných zemí**

Opět byla vyzdvížena výhoda jazykové příbuznosti u migrantů ze slovanských zemí a slovanského prostředí na rozdíl od příslušníků východních, arabských a afrických zemí. Bylo upozorněno na obtížné postavení cizinců z odlišného kulturního a sociálního prostředí, kteří dosud nemají v hostující zemi vybudované zázemí (např. občané Mongolska).

- **Imigranti bez vzdělání nebo s nízkou úrovní základního vzdělání**

U těchto osob je ztížená schopnost výuky jazyka, ztížená orientace v novém prostředí, v legislativě a systému majoritní společnosti s důsledkem silné závislosti na komunitě krajanů.

2.3 Postoj dotázaných představitelů NNO k existujícím informačním zdrojům

Zástupci dotázaných NNO hodnotí současné statistické databáze o cizincích v ČR relativně pozitivně. O statistické údaje mají respondenti zájem; uvítali by jejich komparativní charakter ve vztahu k většinové společnosti a ke konkrétnímu regionu. Statistiky ve své práci prakticky využívají při jednání s regionálními subjekty i žádosti o jednotlivé projekty.

Problémem zůstává roztržitost informací na webových stránkách jednotlivých ministerstev, nevyhovující aktuálnost dat a jejich třídění z regionálního hlediska.

2.4 Náměty na sledování a hodnocení integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR z celostátní úrovně

Náměty respondentů lze shrnout do následujícího návrhu monitorovacích ukazatelů:

- **Sledování kriminality cizinců ve vztahu k jednotlivým národnostem a majoritní populaci**
zdůvodnění: zlepšení mediálního obrazu o cizincích v ČR (viz např. mediální obraz Vietnamců v kauze pěstování marihuany)
- **Sledování postoje majoritní společnosti k cizincům**
zdůvodnění: integraci je nutné chápat jako oboustranný proces, ve kterém hraje podstatnou roli postoj většinové společnosti k cizincům, jejich míra tolerance a ochota začlenění do společnosti
- **Monitoring počtu NNO zabývajících se cizinci na počet obyvatel v konkrétním regionu**
zdůvodnění: nerovnoměrné pokrytí organizací s tímto zaměřením v rámci ČR, ztížené podmínky práce pro organizace z menších odlehlejších regionů s relativně větší vzdáleností ke krajskému městu (týká se např. některých regionů na Moravě)
- **Počet nabídek kurzů českého jazyka, finanční podmínky účasti pro cizince z třetích zemí a regionální rozložení pořádaných kurzů**
zdůvodnění: ve vztahu k zákonné podmínce žádosti o trvalý pobyt je třeba zajistit praktické možnosti realizace kurzů českého jazyka v rámci ČR a celkový přehled o dané činnosti
- **Sňatky cizinců s českými občany**
zdůvodnění: výrazně jednodušší integrace do české společnosti (pozor na fingované sňatky)
- **Počet dětí cizinců, které nedokončily povinnou školní docházku**
zdůvodnění: negativní důsledky na druhou generaci imigrantů v ČR
- **Počet dětí cizinců, které porušují zákon a nenavštěvují školu**
zdůvodnění: negativní důsledky na druhou generaci imigrantů v ČR

- **Počet škol s vyčleněnými kapacitami pro práci s dětmi cizinců (asistence učitelů)**
zdůvodnění: negativní důsledky na druhou generaci imigrantů v ČR
- **NNO, příp. jiné subjekty nabízející doučování dětí cizinců, které byly do školy umístěny v průběhu školní docházky**
zdůvodnění: negativní důsledky na druhou generaci imigrantů v ČR
- **Sledování nelegální práce cizinců**
zdůvodnění: negativní důsledky pro společnost (trh práce, daňové a sociální systémy) i imigranta (nedodržování zákoníku práce, pracovní vykořisťování)
- **Počet cizinců, kteří získali české občanství**
zdůvodnění: z formálního hlediska nejvyšší míra integrace do majoritní společnosti

Respondenti upozorňují na nutnost realizace terénních průzkumů, které by průběžně zjišťovaly názory, postoje, aktuální problémy a **potřeby samotných cizinců**. Monitoring kvalitativních údajů z pohledu cizinců považují za nedílnou součást sledování a hodnocení integračního procesu.

Za podstatnou stránku integrace je respondenty považována **motivace a životní perspektivy cizince**, která je v podstatě dvojí. Vydělat peníze a vrátit se domů, kde má cizinec zázemí a rodinu (typické pro řadu migrantů z Ukrajiny) nebo snaha usadit se a založit rodinu v hostující zemi (typické pro řadu imigrantů z Vietnamu). Původní motivace se však může v průběhu života imigranta v hostitelské zemi měnit. Nemalou úlohu v tom sehrává postoj majoritní společnosti k cizincům a integrační nástroje, které využívá.

3. Pojetí soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících procesy a výsledky integrace cizinců do české společnosti

3.1 Základní principy

Základní obsah a rozsah informačního systému, který má být vytvořen a provozován, lze charakterizovat takto:

Jde o soustavu kvantitativních (číselných) ukazatelů dlouhodobě poskytujících podstatné informace potřebné na centrální (celostátní) úrovni pro sledování a hodnocení procesů a výsledků integrace cizinců - občanů třetích zemí (tj. občanů států mimo státy Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska), kteří legálně, trvale a/nebo dočasně - dlouhodobě (déle než 90 dní) pobývají na území ČR; integrací se zde rozumí začleňování těchto cizinců do společenských (sociálních, ekonomických, kulturních) vztahů v ČR.¹³

Na základě poznatků a doporučení zahraničních studií a dokumentů EU (viz předchozí text) je, pro dosažení kvality a efektivity soustavy monitorovacích ukazatelů, účelné uplatňovat při jejím utváření a používání následující principy:

- v systému využívaném na **centrální úrovni se orientovat na omezený rozsah (výběr)** nejvýznamnějších (klíčových) ukazatelů

Omezený rozsah monitorovacích indikátorů sice znamená zmenšení podrobnosti a rozmanitosti informací, umožňuje však soustředit se na podstatné procesy a výsledky integrace, zabraňuje nepřehlednosti a tříštění systému a vysokým nákladům na jeho zajišťování.

- soustavou současně monitorovat ukazatele v členění **podle pohlaví, věku a nejčtetnějších občanství** (národností) a umožňovat **přímou** nebo (dočasně) alespoň **rámcovou porovnatelnost** s indikátory integrace v ostatních členských státech EU (EHP)

- indikátory zaměřovat prioritně na **výsledky integračních procesů**

Prioritu mají ukazatele charakterizující např. průměrný nebo koncový stav počtu cizinců, vnitřní průběh procesů (přírůstku a úbytku) má pro centrální sledování klíčových charakteristik integrace cizinců zcela převážně druhotný význam.

- podstatnou část soustavy orientovat na **srovnávání situace cizinců z třetích zemí s charakteristikami za národní ekonomiku**, resp. obyvatelstvo ČR;

Srovnávání sociálně-ekonomických indikátorů cizinců z třetích zemí se situací v národní ekonomice, resp. u obyvatelstva je podstatným kritériem pro hodnocení stavu jejich integrace.

- zajišťovat periodicitu sběru a zveřejňování údajů tak, aby informace o vývoji integrace cizinců z třetích zemí byly **aktuální, tj. odrážely změny v sociálně-ekonomické situaci** jak cizinců z třetích zemí, tak obyvatelstva ČR

---

¹³ V některých státech se, na základě ratifikace „Smlouvy Rady Evropy o účasti cizinců na veřejném životě“ (smlouva z roku 1992) rozvíjejí aktivity cizinců též v oblasti politických vztahů (např. na základě jejich aktivního a pasivního volebního práva na místní úrovni). ČR tuto část Smlouvy neratifikovala.

S přihlédnutím k technickým možnostem sběr a publikace celého souboru ukazatelů lze v současné době pokládat za reálně dosažitelnou půlroční periodicitu.

- zajišťovat **obsahovou a metodickou srovnatelnost údajů** a jejich co nejvyšší kvalitu a věrohodnost

- utváření a uplatňování soustavy realizovat **s co nejnižšími náklady**; k tomu především využívat existující disponibilní informační zdroje (nové informační systémy zavádět, jen pokud to zcela nezbytně vyžaduje zajištění významné části uvedených principů).

3.2 Využitelnost existujících informačních zdrojů pro soustavu ukazatelů o integraci cizinců v ČR

V současné době existují v ČR **dva základní zdroje číselných informací** o postavení cizinců souhrnně i cizinců z třetích zemí a procesech jejich integrace do české společnosti. Jsou to za prvé **výběrová šetření** realizovaná ČSÚ podle metodiky stanovené Eurostatem a za druhé **administrativní databáze ministerstev a jiných ústředních správních orgánů**.

Výběrová šetření ČSÚ jsou zaměřena jednak na zaměstnanost obyvatelstva („Výběrové šetření pracovních sil“, VŠPS; Labour Force Survey, LFS), jednak na příjmy a životní podmínky domácností („Příjmy a životní podmínky domácností ČR, PŽPD“; European union - Statistics on Income and Living Conditions, EU-SILC). Podle dokumentů EU¹⁴ mají být tato šetření základem určování vybraných klíčových ukazatelů integrace cizinců z třetích zemí (dále též jen „CTZ“). Předností indikátorů zjišťovaných výběrovými šetřeními je, při dostatečném rozsahu a vhodném schématu výběru respondentů, jejich srovnatelnost mezi státy EU a skutečnost, že získané informace mají charakter individuálních údajů o jednotlivcích; to umožňuje řadu jednoduchých i vícenásobných třídění, a tedy hlubší hodnocení průběhu a výsledků integračních procesů.

V ČR se však výběrová šetření nemohou v nejbližší době stát základem monitorovacího systému integrace cizinců z třetích zemí. Hlavní příčiny spočívají v nízkém počtu CTZ v dosavadních výběrových souborech¹⁵ a rovněž ve výběrovém schématu, které nezohledňuje jiné rozmístění cizinců na území ČR, než existuje u souhrnu obyvatelstva, a také formy jejich bydlení (nízký podíl v bytech a vyšší v hromadných ubytovacích zařízeních). Problémy se vyskytují i při sběru dat; u cílové skupiny cizinců je obecně vyšší nedůvěra odpovídat na otázky šetření (podstatně vyšší podíl odmítnutí odpovědi - nonresponze); panují zde obavy ze zásahu státní správy; situaci komplikují rovněž jazykové bariéry mezi cizinci a tazateli.

Vytvoření systému informací o integraci cizinců z třetích zemí, založeného na výběrových šetřeních, který by v ČR zajišťoval bezprostřední obsahovou a metodickou srovnatelnost s klíčovými ukazateli integračního procesu předpokládanými v harmonizovaném systému států EU, tedy vyžaduje delší čas, vyšší pracovní a především dodatečné finanční náklady. Předběžné úvahy směřují k tomu, že, s ohledem na řadu

---

¹⁴ viz např. dokumenty švédského předsednictví v druhé polovině roku 2009

¹⁵ Například ve výběrovém šetření pracovních sil (LFS) jsou cizinci z třetích zemí zachyceni v rozsahu cca 600 osob, což při zobecnění na populaci představovalo v roce 2009 zhruba 50 tis. osob, tj. zhruba čtvrtinu z rozsahu zaměstnaných cizinců z třetích zemí zjišťovaných z administrativních zdrojů MPSV a MPO (k 30.6.2009 zaznamenávají cca 185 tis. výdělečně činných CTZ, z toho 118 tis. zaměstnanců a 67 tis. živnostníků. Nízká reprezentativnost výběru, a tím validita údajů za cizince celkem a skupinu cizinců z třetích zemí vyplývá i ze šetření o příjmech a životních podmínkách domácností (EU-SILC).

3. Pojetí soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících procesy a výsledky integrace cizinců do české společnosti

---

náročných technických stránek šetření o cizincích (zvláštní výběrové schéma, jazykové mutace dotazníků, specifická organizace zjišťování dat a další), bude účelné připravovat a realizovat toto šetření (při obsahové a metodické koordinaci se šetřeními LFS a SILC) jako samostatné. Předpokládá se, že půjde o dvě zhruba roční fáze (první - pilotní, druhá - vlastní šetření zahrnující zhruba jednaprocentní výběr, tj. cca 3 tisíce respondentů), realizované pravděpodobně v období let 2011 až 2013.

Hodnocení informačních zdrojů tedy vyústí v poznání, že v nejbližších letech jsou pro koncipování soustavy ukazatelů monitorování a hodnocení integračních politik na centrální úrovni v ČR využitelné jen **administrativní databáze (soupisy, registry) ústředních orgánů a institucí**. Databáze obsahují rozsáhlé soubory informací o pobytu, zaměstnanosti, vzdělávání, sociálním statusu, zdravotní péči a dalších oblastech života jak všech cizinců pobývajících v ČR, tak cizinců z třetích zemí. Stručný přehled ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy, které zpracovávají administrativní databáze v hlavních informačních okruzích a základních zdrojů (pramenů) informací jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Předností souhrnu administrativních databází je, že rozsah informací umožňuje, aby centrální soustava ukazatelů o integraci cizinců z třetích zemí byla vytvořena a reprodukována na základě všech principů uvedených v subkapitole 3.1. Omezení v kvalitě informací poskytovaných soustavou ukazatelů založených na administrativních zdrojích plynou z těchto skutečností:

- databáze vytvářejí jednotlivé orgány a instituce primárně pro zajišťování výkonu státní správy v příslušných oblastech, využití pro statistické účely je sledováno až v druhé řadě,
- dílčí databáze představují samostatné informační systémy a nejsou navzájem propojeny (nejsou vytvářeny a reprodukovány na základě obsahové a metodické koordinace). To vede jednak k tomu, že údaje mezi jednotlivými okruhy a zdroji informací se liší,¹⁶ a jednak, že propojování individuálních dat o jednotlivých CTZ neexistuje nebo může být jen sporadické; to omezuje hlubší třídící postupy,
- některé významné informace se dosud nezjišťují nebo se opírají jen o subjektivní vyjádření cizinců (např. informace o úrovni vzdělání CTZ),
- vzhledem k rozdílnému postupu získávání informací, který předpokládají evropské instituce (statisticky relevantní výběrová šetření) a systém dat získávaných z administrativních zdrojů v ČR, může být srovnávání výsledků integračních procesů v ostatních členských státech EU jen rámcové.

---

¹⁶ Existují např. rozdíly mezi údaji o počtech zaměstnaných (výdělečně činných) cizinců z třetích zemí (ať již jsou v postavení zaměstnance nebo osob podnikajících podle živnostenského zákona). V žádném z registrů zaznamenávajícím údaje o cizincích evidovaných na území ČR není propojena informace o postavení v zaměstnání a typu pobytu cizinců (viz ČSÚ: Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky, 2010). Konkrétní rozdíly vedou až k tomu, že u některých skupin státních příslušníků je podle údajů registru v některých obdobích zaznamenán větší počet evidovaných výdělečně činných osob než je počet osob evidovaných podle úhrnu všech kategorií pobytu (srovnej např. údaje o pobývajících a výdělečně činných osobách - občanech Mongolska k 30.6.2008 a 31.12.2008, ukazatel Z6e a Z18c).

3. Pojetí soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících procesy a výsledky integrace cizinců do české společnosti

Tabulka č. 1 **Ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy, které zajišťují a zpracovávají administrativní databáze o migraci a integraci cizinců, hlavní okruhy informací a jejich zdroje (pramenné systémy)**¹⁷

ministerstva, ostatní ústřední orgány státní správy	hlavní okruhy informací	základní zdroje informací
Ministerstvo vnitra (MV); Policie ČR, Správa cizinecké policie	počet cizinců v ČR, typy (kategorie) pobytu, vnitřní a zahraniční migrace cizinců, řízení o mezinárodní ochraně, získávání státního občanství	- Informační systém evidence obyvatel (ISEO), - Cizinecký informační systém (Policie ČR, Správa cizinecké policie) - Informační systém Azyli - Evidence státního občanství
Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)	ekonomická aktivita (počet zaměstnanců a obdobných skupin pracovníků), počet nezaměstnaných, sociální postavení odměňování a výdělky (mzdy)	- Systém OKpráce - Postavení (působení) zahraničních pracovníků na trhu práce ČR - Informační systém o průměrném výdělků (ISPV) - Statistika projektu „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“
Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO)	ekonomická aktivita živnostníků (počet)	- Registr živnostenského podnikání
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT); Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV)	vzdělávání cizinců	- Statistika vzdělávání cizinců
Ministerstvo zdravotnictví ČR (MZd); Ústav zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS)	zdravotní péče o cizince	- výkazy o čerpání zdravotní péče cizinci - informace Všeobecné zdravotní pojišťovny - Národní registr hospitalizovaných - Národní registr potratů - Informační systém orgánů ochrany veřejného zdraví (registr tuberkulózy)
Ministerstvo spravedlnosti (MSP)	kriminalita cizinců	- centrální evidence vězňů - statistické listy soudů a státních zastupitelství
Český statistický úřad (ČSU)	počet cizinců, typy (kategorie) pobytu, vnitřní a zahraniční migrace cizinců	- Sčítání lidu, domů a bytů - Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS, LFS) - Výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách domácností (SILC)

¹⁷ Zpracováno s využitím „Koncepte výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky“, ČSU, 2010

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“

4.1 Charakteristika obsahu a struktury návrhu „Soustavy monitorovacích ukazatelů“

(1) Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“ (dále jen „Soustava ukazatelů“ nebo „Soustava“) uvedený v subkapitole 4.2 je založen na informacích, které jsou obsaženy v administrativních databázích (soupisech) vedených ministerstvy a dalšími orgány centrální státní správy ČR; vedle toho jsou pro stanovení srovnávacích indikátorů postavení CTZ a situace v národním hospodářství, resp. u obyvatelstva ČR využívány informační zdroje ČSÚ (včetně výběrových šetření, např. VŠPS). Soustava soustředí informace, ať již jsou publikovány v tištěných zdrojích¹⁸ nebo na webových stránkách¹⁹ příslušných orgánů nebo jsou řešiteli projektu elektronicky získávány od správců jednotlivých databází (dosud veřejně nepublikované informace).

Soustava ukazatelů představuje výběr z mnohonásobně většího rozsahu publikovaných a nepublikovaných údajů obsažených v databázích. Výběr se soustředí na údaje o cizincích v ČR obsahující nejpodstatnější informace o procesech a výsledcích integrace CTZ; za jednu z nejrelevantnějších oblastí považují autoři ekonomickou aktivitu cizinců z třetích zemí v ČR, zejména charakteristiky týkající se jejich zaměstnanosti a s tím souvisejících ukazatelů.

Obsahově a metodicky je Soustava ukazatelů orientována tak, aby poskytovala podklady jak pro strukturální (průřezové) hodnocení (analýzu aktuálního stavu integračních indikátorů k určitému datu), a to v pololetních intervalech, tak pro analýzu vývoje, a to v krátkodobé perspektivě dvou až tří let nebo ve střednědobém horizontu (údaje jsou sledovány od roku 2004). Údaje obsažené v návrhu soustavy obsahují informace ke konci roku 2009; předpokládá se doplňování informací zhruba do dvou měsíců po uplynutí každého pololetí.

(2) Návrh Soustavy ukazatelů se skládá ze **dvou, vnitřně dále členěných částí.**

Prvá část (Část I) „Soustava základních (klíčových) ukazatelů monitorujících procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“ **je hlavní, shrnující složkou navrhovaného monitorovacího systému.** Obsahuje informace o vybraných podstatných tematických okruzích života CTZ v ČR a v jejich rámci údaje o relativně úzkém rozsahu zcela fundamentálních (klíčových) indikátorů, které umožňují na centrální úrovni sledovat a hodnotit určující procesy integrace CTZ.

---

¹⁸ např.: ČSÚ: Cizinci v České republice (Foreigners in the Czech Republic); Horáková, M.: Mezinárodní pracovní migrace v ČR, VÚPSV v.v.i.

¹⁹ např.: [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/obyabs/\\$File/c-4005-10.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/obyabs/$File/c-4005-10.xls)

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Prvá část „Soustavy“ se člení na čtyři oddíly:

Oddíl A obsahuje přehled (katalog) a stručný popis vybraných základních (klíčových) ukazatelů, a to jednak absolutních hodnot stavu a vývoje počtu CTZ ve vybraných strukturách, jednak indikátorů srovnávajících charakteristiky CTZ a národní ekonomiky, resp. obyvatelstva ČR.

V **oddíle B** jsou uvedeny číselné hodnoty vybraných 23 základních (klíčových) ukazatelů úrovně a vývoje integrace CTZ, a to v okruzích:

a) Kategorie (integrační kvalita) pobytu, české občanství; okruh zahrnuje **6 klíčových ukazatelů**, jejichž jádrem jsou informace o úrovni a vývoji počtu CTZ podle kategorií pobytu v ČR (od pobytu na základě víz nad 90 dní po trvalý, tj. časově neohrazený pobyt); obsahuje dále informace o počtu českých občanství získávaných v jednotlivých letech občany třetích zemí a rovněž přehled 10 třetích zemí, jejichž občané představují největší počty těchto cizinců žijících v ČR.

b) Zaměstnanost, nezaměstnanost, trh práce, tj. oblasti zcela určující z hlediska sociálně-ekonomického postavení CTZ v ČR (přístupu k zaměstnání a s tím spojených příjmů z výdělečné činnosti). Návrh zahrnuje **8 klíčových ukazatelů** zaměřených na úhrnný rozsah CTZ, kteří jsou legálně zaměstnáni v ČR, rozsah zaměstnanecké a sebezaměstnanecké zaměstnanosti, orientačně zjišťovaný počet CTZ - uchazečů o zaměstnání (tj. nezaměstnaných evidovaných na ÚP). Uvádí se rovněž poptávka po zahraniční pracovní síle, rozsah CTZ-zaměstnanců podle kategorií zaměstnání (třídy KZAM), který charakterizuje rozsah CTZ-zaměstnanců podle složitosti a náročnosti jimi vykonávané práce a odráží též stabilitu jejich zaměstnaneckého pracovního vztahu a rovněž věková struktura zaměstnaných osob evidovaných na úřadech práce.

c) Vzdělávání cizinců z třetích zemí. Tento okruh obsahuje **6 klíčových ukazatelů**. Prvý je zaměřen na zjištění rozsahu CTZ (od roku 2009), kteří složili předepsané zkoušky ovládnání českého jazyka (znalost jeho základů je v současné době podstatnou prioritou integračního procesu CTZ v ČR), resp. prokázali jeho znalost. Ostatní indikátory charakterizují rozsah žáků a studujících CTZ ve všech typech školských zařízení od mateřských po vysoké školy; zjišťuje se tak počet a úroveň vzdělávání nastupující (druhé) generace cizinců z třetích zemí.

d) Sociální začlenění (postavení), sociální dávky, zdravotní péče. Tento okruh zachycuje důležité stránky sociálního postavení CTZ v ČR, není však dosud vyčerpávající. Jde o **3 indikátory** - rozsah CTZ, kteří nemají příjmy z vlastní výdělečné činnosti (jsou tedy příjmově závislí na té části CTZ, která je výdělečně činná, a/nebo na sociálních příjmech - dávkách), rozsah sociálních dávek poskytovaných CTZ (státní sociální podpora, pomoc v hmotné nouzi, příspěvky na péči), rozsah zdravotní péče o CTZ v nemocnicích.

Oddíl C obsahuje číselné hodnoty 16 srovnávacích ukazatelů charakterizujících podíl CTZ na obyvatelstvu ČR a podíly jednotlivých kategorií jejich pobytu. Srovnávají se dále podíl zaměstnaných CTZ na celkovém počtu CTZ pobývajících v ČR k obdobnému poměru zaměstnaných v národním hospodářství ČR na obyvatelstvu (ukazatele přibližně charakterizující „míru zaměstnanosti“ v obou souborech) a orientačně (vzhledem ke kvalitě informací na straně CTZ) rovněž míry registrované nezaměstnanosti CTZ v NH ČR. Dále se navrhuje rovněž komparace podílu živnostníků-CTZ v národním hospodářství ČR, a to vzhledem ke značně vysokému rozsahu sebezaměstnaných CTZ vůči situaci v národním hospodářství ČR (v němž je tento podíl oproti ekonomikám států EU se srovnatelnou hospodářskou strukturou nadprůměrný). Z oblasti vzdělávání se navrhuje ukazatel-podíl žáků CTZ k počtu žáků v ČR, v oblasti sociálního začleño-

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

---

vání CTZ se uvádí podíl sociálních dávek poskytovaných CTZ na celkovém počtu vyplacených dávek.

Souhrnně poskytují srovnávací indikátory první soustavnější přehled o vazbách mezi základními ukazateli integrace CTZ ve srovnání s obdobnými charakteristikami za národní hospodářství, resp. obyvatelstvo ČR.

Oddíl D má informativní charakter. Shrnuje číselné hodnoty charakteristik národní ekonomiky ČR použité při stanovení srovnávacích ukazatelů uvedených v oddíle C.

Druhá část (Část II) návrhu monitorovacích indikátorů obsahuje číselné hodnoty analytických ukazatelů určených k podrobnému sledování hodnocení průběhu a výsledků integrace CTZ zejména v genderových, věkových, odvětvových a dalších průřezech.

Soubor analytických ukazatelů se člení do pěti okruhů:

- a) pobytové a demografické charakteristiky CTZ,
- b) zaměstnaní cizinci evidovaní na úřadech práce,
- c) uchazeči o zaměstnání,
- d) sociální dávky vyplácené cizincům z třetích zemí,
- e) vzdělání cizinců z třetích zemí.

Soubor je rozsáhlý, obsahuje 50 různých indikátorů s více než 500 mutacemi číselných hodnot.

(3) Skutečnost, že některé významné číselné charakteristiky (které by bylo vhodné zařadit mezi indikátory centrálního monitorovacího systému integrace) buď nejsou uváděny v běžně dostupných databázích, nebo nejsou vůbec sledovány (ať už proto, že neexistují podmínky v rámci administrativních databází nebo pro omezení plynoucí zejména z právních úprav), vyžaduje, aby v závěru roku 2010 a v roce 2011 byla tato omezení v maximální míře odstraněna. Lze toho dosáhnout jen ve spolupráci řešitelů projektu s nositeli (provozovateli) jednotlivých dílčích databází.

Konkrétně jde o tyto informační oblasti:

- podrobné údaje o věkové struktuře cizinců z třetích zemí podle jednotlivých let (ze souhrnu všech kategorií - typů pobytu). Údaje jsou potřebné u nezletilých osob (do 15 let) pro hodnocení úplnosti dodržování povinné školní docházky dětí z rodin CTZ, u osob od 16 do 30 let pro sledování míry studujících v jednotlivých ročních věkových kohortách i pro další analýzy (věková struktura ekonomicky činných a příjmově závislých CTZ aj.),
- evidence cizinců z třetích zemí podle deklarovaných účelů pobytu (studium, podnikání, zaměstnání v zaměstnaneckém vztahu, sloučení rodin aj.), které umožňují sledování a hodnocení podstatných stránek integračního procesu (vývoj jeho fází, vztah deklarovaných a skutečných účelů pobytu, rozsah příjmově závislých osob aj.). Účely pobytu byly v databázi ČSÚ naposledy publikovány za rok 2007,
- informace o osobách samostatně výdělečně činných - CTZ, které podnikají v ČR podle jiných právních předpisů, než je živnostenský zákon; jde o samostatně hospodařící zemědělce a tzv. „svobodná povolání“, tj. zejména lékaře, advokáty,

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

---

tlumočníky aj. O těchto cizincích není v ČR dosud žádná relevantní souhrnná evidence; jde o významnou skupinu převážně intelektuální vrstvy přistěhovalců,

- údaje o příjmech CTZ, které lze zjistit z administrativních, dosud nepublikovaných databází. Vedle již v návrhu Soustavy obsažených údajů o sociálních dávkách poskytovaných CTZ je účelné se orientovat na mzdy a platy zahraničních pracovníků a v jejich rámci cizinců z třetích zemí. Jde nesporně o podstatný indikátor sociálně-ekonomického postavení a míry integrace CTZ (problematika mzdového dumpingu a diskriminace),
- komplexnější informace o podmínkách zdravotní péče o cizince z třetích zemí. V oblasti zdravotní péče existuje řada problémů v právních úpravách (podmínky zdravotního pojištění, přístup ke zdravotní péči, podmínky úhrad aj.), které jsou podstatné pro kvalitu integračních procesů a nejsou dostatečně informačně podchyceny,
- údaje o vzdělání CTZ. Podstatnou mezerou ve sledování a ovlivňování integračních procesů u CTZ je značná (prakticky úplná) absence objektivizovaných údajů (zjišťovaných na základě ověřených dokumentů) o úrovni vzdělání (dosažené úrovni nejvyššího stupně školské přípravy) CTZ.²⁰ Zjišťování dosažené úrovně vzdělání se dosud [zcela převážně] opírají jen o subjektivní vyjádření cizinců; to zakládá sklon k nadhodnocování vzdělanostní úrovně oproti faktickému stavu. Důsledky této informační mezery jsou mnohostranné - nelze porovnávat vzdělanostní strukturu v národním hospodářství a u CTZ, ani přesněji hodnotit míru faktického využívání kvalifikačního potenciálu cizinců a přijímat v politice zaměstnanosti vhodná opatření. V současné době se jeví administrativní ověřování údajů o dosaženém vzdělání u všech cizinců z třetích zemí jako neúměrně pracné a nákladné; nejefektivnější variantou se zdají údaje v rámci výběrového šetření.

---

²⁰ Výjimkou v publikovaných informacích jsou cizinci z třetích zemí - účastníci projektu „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“, u nichž se dosažená úroveň školního vzdělání zjišťuje podle oficiálních dokumentů. Počet účastníků projektu je ve srovnání s celkovými počty CTZ pobývajících v ČR nepatrný; pohybuje se okolo 200 až 300 osob ročně (od roku 2003 do konce roku 2009 činil počet účastníků tohoto projektu 1 617 osob); podrobněji: Horáková, M.: Mezinárodní pracovní migrace, Bulletin č. 24, VÚPSV, v.v.i., 2010

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

4.2 Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti“

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Část I Soustava základních (klíčových) ukazatelů integrace
Oddíl A Přehled (katalog) základních (klíčových) ukazatelů, jejich obsahové charakteristiky a hlavní znaky

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů	charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a výsledků integrace	zdroje informací ^{1) x)}	další znaky		symbol ukazatele
					c	d	
1 Základní (klíčové) ukazatele integrace (stav a vývoj CTZ)							
2 a) Kategorie („integrační kvality“) pobytů, české občanství							
3	cizinci z třetích zemí (CTZ), všechny kategorie pobytu, úhrnem ²⁾	souhrn všech CTZ legálně pobývajících na území ČR podle ustanovení zákona č. 326/1999 Sb. ³⁾	základna rozsahu procesů integrace CTZ a srovnávacích ukazatelů integrace	1, 1a, 5	v části II se člení na ženy a muže	Z1	
4	CTZ s trvalým pobytem	souhrn všech CTZ pobývajících na území ČR trvale (podle ustanovení hlavy IV, zákona č. 326/ 1999 Sb.)	vymezuje okruhy CTZ, na které po značně dlouhé období působí politiky a opatření integrace (vyšší práva, vyšší povinnosti);	1, 1a, 5	v části II se člení na ženy a muže	Z2	
5	CTZ s pobytem na 12 měsíců a déle (bez trvalých pobytů)	souhrn všech CTZ pobývajících na území ČR rok a déle na základě povolení k dlouhodobému pobytu (§ 42 a násl. zákona č. 326/1999 Sb.)	vymezuje okruh CTZ, na které působí po delší dobu politiky a opatření integrace	1, 1a, 5	z údajů v části II lze členit na ženy a muže	Z3	
6	CTZ s pobytem na základě víza nad 90 dní	souhrn všech CTZ pobývajících na území ČR na základě víza nad 90 dní (§ 30 a násl. zákona č. 326/1999 Sb.)	vymezuje okruh CTZ s časově značně omezeným působením politik a opatření integrace	1	v části II se člení na ženy a muže	Z4	
7	občanství ČR získaná během sledovaného roku (období) CTZ	souhrn všech CTZ (vč. osob bez státní příslušnosti, které v průběhu roku získaly občanství ČR)	vymezuje rozsah úplné integrace CTZ do české společnosti	1		Z5	
8	deset třetích zemí s nejčetnějším počtem cizinců podle úhrnu všech kategorií jejich pobytu (pořadí zemí dle stavu k 30.6.2008)	ukazatel poskytuje informace o rozsahu CTZ podle hlavních státních občanství	umožňuje orientaci v etnicko-národnostní struktuře v ČR legálně pobývajících CTZ	1, 1a, 5	četnost pobytu CTZ podle zemí se mění podle sledovaných let; v části II se člení na ženy a muže	Z6	

x) všechny poznámky a vysvětlivky k návrhu „Soustavy“ jsou uvedeny souhrnně na str. 59-60

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů		charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a politik integrace	zdroje informací ¹⁾	další znaky	symbol ukazatele
	a	b					
9	b) Zaměstnanost, nezaměstnanost, trh práce						
			zaměstnaní CTZ úhrnem představují: a) souhrn zaměstnaných CTZ evidovaných na ÚP podle ustanovení části IV. zákona č. 435/2004 Sb., b) souhrn cizinců s platným živnost. oprávněním (podle ustanovení zákona č. 455/1991 Sb.)	základní ukazatel přístupu CTZ na trh práce ČR a k vlastním prac. příjmu; představuje základnu srovnávacích ukazatelů, zejména vztah míry zaměstnanosti CTZ k míře zaměstnanosti v NH ČR	1,1a,5	v části II se člení na ženy a muže	Z11
10	zaměstnaní ("výdělečně činní") CTZ ⁴⁾ úhrnem			ukazatel rozsahu převažující části úhrnné zaměstnanosti CTZ; umožňuje charakterizovat strukturu zaměstnanecké zaměstnanosti CTZ ⁶⁾	1,1a,5,9	člení se na zaměstnance, společníky obchodních společností, členy družstev a dále též na ženy a muže; údaje v části II	Z12
11	CTZ - zaměstnanci celkem ⁵⁾	zaměstnaní CTZ, které evidují ÚP		ukazatel rozsahu části úhrnné zaměstnanosti CTZ	1,1a,5	lze členit na ženy a muže	Z13
12	CTZ - s platným živnostenským oprávněním	zaměstnaní CTZ, evidovaní živnostenskými úřady		ukazatel (v 1. fázi soustavy ukazatelů) naznačuje rozsah CTZ-zaměstnanců, kteří jsou chráněni na trhu práce obdobně jako občané ČR, EU, EHP a Švýcarska; ukazatel charakterizuje rozsah části legální nabídky pracovní síly CTZ na zaměstnaneckém trhu práce	8	ukazatel se běžně nepublikuje; jeho číselné hodnoty mají dosud orientační charakter (je vyčíslen jako rozdíl mezi celkovým vykázaným počtem uchazečů o zaměstnání a součtem těchto uchazečů občanů ČR, ost. států EU, EHP a Švýcarska	Z14
13	CTZ - uchazeči o zaměstnání	CTZ, kteří mají právo být evidováni jako uchazeči o zaměstnání ("nezaměstnaní"), tj. CTZ s trvalým pobytem		ukazatel charakterizuje rozsah a strukturu šancí cizinců na umístění na zaměstnaneckém trhu práce; charakterizuje v relaci k ukazatelům Z12 a Z14, popř. další, míru napětí mezi nabídkou a poptávkou po zahraniční pracovní síle	9	ukazatel představuje celkovou poptávku po pracovní síle - cizincích; člení se (část II) podle kategorií zaměstnanců (třídění KZAM)	Z15
14	poptávka po pracovní síle - cizincích („pracovní místa pro cizince“)	specifický ukazatel zaměstnanec-kého trhu práce ⁶⁾ ; představuje rozsah poptávk, tj. rozsah prac. míst, na která může nastoupit cizinec ve smyslu ustanovení zákona č. 435/2004 Sb.					

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů	charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a politik integrace	zdroje informací ¹⁾	popř. další znaky	symbol ukazatele
a	b	c	d	e	f	g
15	CTZ - zaměstnanci podle kategorie zaměstnání (KZAM)	specifický ukazatel zaměstnaneckeho trhu práce; člení CTZ - „zaměstnanec“ do struktury zaměstnání od vedoucích po pomocné pracovníky	charakterizuje „kvalitu“ postavení CTZ na zaměstnanecem trhu práce, a tím jejich sociální status, umožňuje srovnání se strukturou zaměstnání zaměstnanců a zaměstnaných osob („výdělečné činných“) v NH ČR	9	administrativní zdroje MPSV člení do 9 tříd KZAM CTZ evidované na ÚP; v části II se člení na muže a ženy	Z16
16	zaměstnanci CTZ podle věkových pásem	ukazatel poskytuje informace o struktuře zaměstnanců CTZ podle věku	umožňuje srovnání s věkovou strukturou zaměstnanců v NH ČR	9	ukazatel se v části II člení na ženy a muže (věk. pásma: -19,20-24,25-39,40-54,55-59,60-64,65+)	Z17
17	pět třetích zemí s nejčetnějším počtem výdělečně činných CTZ (pořadí zemí podle stavu k 30.6.2008)	ukazatel poskytuje informace o rozsahu CTZ podle nejvýznamnějších zemí původu (občanství) zaměstnaných osob	charakterizuje základní národnostní strukturu zaměstnaných CTZ; umožňuje zákl. analýzy podle nejčetnějších skupin CTZ podle země původu	9	četnost zaměstnání CTZ podle zemí původu se mění podle sled. let; v části II se člení na ženy a muže	Z18
18 c) Vzdelávání						
19	počet CTZ, kteří složili předepsanou zkoušku ze znalostí českého jazyka	ustanov. zákona č. 326/1999 Sb. (§70 a 182a) a vyhlášky č. 348/2008 Sb., podmínky zkoušky znalostí českého jazyka; tuto zkoušku musí CTZ složit, pokud žádá o stálý pobyt v ČR počínaje 1. lednem 2009	znalost českého jazyka (alespoň v základní úrovni) patří k hlavním předpokladům dosahování vyšší úrovně integrace v ČR	výpočet	ukazatel má přibližný charakter	Z31
20	počet dětí z rodin CTZ navštěvujících mateřské školy	průměrný počet dětí CTZ, které ve sledovaném školním roce navštěvovaly mateřské školy	ukazatel integrace druhé (další) generace CTZ; dílčí ukazatel znalostí základů českého jazyka	7	v 2. fázi, pokud budou k dispozici relevant. analyt. údaje o věk. složení CTZ, lze charakterizovat rozdíly mezi demograf. a vzděl. informacemi	Z 32
21	počet žáků z rodin CTZ navštěvujících základní školy (ZS)	průměrný počet žáků z populace CTZ, kteří ve sledovaném školním roce navštěvovali základní školy	významný ukazatel integrace 1. a 2. (nastupující) generace CTZ s ohledem na základní znalost: a) českého jazyka b) českých spol., historických aj. reálií	7	pokud budou k dispozici relevant. anal. údaje o věkovém složení CTZ, lze charakterizovat rozdíly mezi demograf. a vzděl. lanost. informacemi	Z 33

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů	charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a politik integrace	zdroje informací ¹⁾	popř. další znaky	symbol ukazatele
a	b	c	d	e	f	g
22	počet CTZ - studentů na středních školách (vč. konzervatoří; SŠ)	průměrný počet studentů z populace CTZ, kteří navštěvovali střední školy ve sledovaném školním roce	významný ukazatel integrace 1. i 2. (nastupující) s ohledem na dobrou: a) znalost českého jazyka b) znalost českých reálií c) neformální vztahy s vrstevníky; tvoří potenciál CTZ pro kvalitnější kategorii pobytu a přijetí občanství, vyšší kategorie zaměstnání apod.	7	v části II se člení na dívky a chlapce	Z 34
23	počet CTZ-studentů na vyšších odborných školách (VOŠ)	průměrný počet studujících CTZ, kteří ve sledovaném školním roce studovali na VOŠ	s ohledem na malý počet studujících CTZ na VOŠ, jde o dílčí ukazatel integrace, jinak platí totéž co u ukazatele Z33	7	v části II se člení na ženy a muže	Z 35
24	počet CTZ-studentů na vysokých školách (VŠ)	průměrný počet studujících CTZ, kteří ve sledovaném školním roce studovali na vysokých školách	základní ukazatel integrace CTZ s ohledem na: a) získané odborné znalosti b) znalosti českého prostředí získanou studiem a neformální vztahy se spolustudujícími a širší společností, vč. znalosti ČJ c) potenciál vyšších úrovní integrace a odborné kariéry v ČR	7	v části II se člení na studium - bakalářské - magisterské (vč. navaz. na bakalář.) - doktorandské - dále podle kmen. oborů (10 oborových směrů studia: přírod., techn., zeměděľ., zdravot., humanit. a společen., právní, pedagog., kultura a umění, vojenské) a na ženy a muže	Z 36
25 d) Sociální začlenění (postavení), sociální dávky, zdravotní péče						
26	CTZ bez příjmů z výdělečné činnosti (CTZ-příjmově závislí)	představuje rozdíl mezi úhrnem CTZ pobývajících v ČR a počtem výdělečně činných	ukazatel souhrnně charakterizuje rozsah (počet) CTZ, vymezující jejich okruh s potenciální závislostí na příjmech jiných CTZ a/nebo soc. příjm.	výpočet: Z41=Z1-Z11;	lze členit na ženy a muže	Z41
27	počet CTZ, kterým se poskytují dávky ze soc. systému ČR a objem poskytovaných dávek v Kč	dávky podle okruhů sociálního systému, systému ČR, které se poskytují i CTZ	významný ukazatel politiky podporující integraci cizinců (oblasti nepříznivých soc. situací, ochrany před hmot. nouzí, trvalých zdrav. handicapů apod.)	8	v části II se člení na počty osob CTZ a objem dávek jim poskytovaných v okruhu: - státní soc. podpory - dávky pomoci v hm. nouzi - dávky - přisp. na péči	Z42

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů	charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a politik integrace	zdroje informací ¹⁾	popř. další znaky	symbol ukazatele
28	čerpání zdravotní péče CTZ v nemocnicích	rozsah zdravotní péče poskytnuté v nemocnicích charakterizovaný počtem osob (CTZ) a náklady na péči ve sled. roce	ukazatel částečně charakterizující přístup CTZ ke zdravotní péči	1	Ize členit na os. podle věk. pásem a podle úhrady nákladů na péči	Z43
29	hodnoty srovnávacích ukazatelů					
30	podíl CTZ (všechny kategorie pobytu) na obyvatelstvu ČR (%)	procentní podíl CTZ na obyvatelstvu (průměr nebo koncový stav)	základna srovnávání relativního podílu CTZ na obyvatelstvu	$S1 = Z1/D1 \times 100$ ^{7),8)}		S1
31	podíl CTZ (všech kategorií pobytu) na celkovém počtu cizinců pobývajících v ČR	procentní podíl CTZ na celkovém počtu cizinců pobývajících legálně na území ČR	charakterizuje vztah počtu CTZ k celkovému počtu cizinců v ČR	výpočet: $S2 = Z1/D2 \times 100$,		S2
32	podíl CTZ podle sledovaných kategorií pobytu CTZ (%)	procentní podíl CTZ podle kategorií pobytu na jejich úhrnném počtu ve sledovaném období (koncem období)	ukazuje na rozložení CTZ podle kategorií pobytu, tj. stav a vývoj "integrační kvality" pobytu	a) $S3a = Z1/Z2 \times 100$; b) $S3b = Z3/Z1 \times 100$; c) $S3c = Z4/Z1 \times 100$;	Ize členit na ženy a muže	S3
33	podíl CTZ, kteří během sledovaného období získali občanství ČR, na obyvatelstvu ČR (%), resp. (promile)	procento CTZ na úhrnu ČR, kteří v průběhu sledovaného roku (období) získali české občanství	ukazuje stav a vývoj nejvyšší formy integrace CTZ do české společnosti relativně k úhrnu ČR	$S4 = Z5/D1 \times 100$		S4
34	podíl CTZ, kteří během sledovaného období získali občanství ČR, na úhrnném počtu CTZ pobývajících v ČR (%)	procento CTZ na úhrnu CTZ, kteří v průběhu sledovaného roku (období) získali české občanství	ukazuje stav a vývoj nejvyšší formy integrace CTZ do české společnosti relativně k úhrnu CTZ (míra zájmu o občanství)	$S5 = Z5/Z1 \times 100$		S5
35	poměr zaměstnaných (výdělečně činných) CTZ k úhrnu CTZ pobývajících na území ČR (%)	charakterizuje (zjednodušeně) míru zaměstnanosti CTZ; umožňuje rozčlenit CTZ na "aktivně zaměstnané" (výdělečně činné) a CTZ ekon. neaktivní	vymezuje podíl té části CTZ, kteří mají příjmy z výdělečné činnosti	$S6 = Z11/Z1 \times 100$	Ize členit na ženy a muže	S6
36	poměr zaměstnaných osob v národním hospodářství k obyvatelstvu ČR (%)	komparativní hodnota k ukazateli S6	vymezuje podíl zaměstnaných osob v národním hospodářství k obyvatelstvu ČR	$S7 = D3/D1 \times 100$ ⁸⁾	Ize členit na ženy a muže	S7
37	poměr CTZ, kteří nemají příjmy z výdělečné činnosti ("příjmově závislí CTZ") k úhrnu CTZ pobývajících na území ČR (%)	charakterizuje podíl CTZ, kteří jsou závislí na výdělečně činných osobách a/nebo na sociálních příjmech/dávkách	vymezuje nejširší podíl CTZ, kteří mohou mít problémy s nedostatečností příjmů	$S8 = (Z1 - Z11)/Z1 \times 100$ $= Z41/Z1 \times 100$		S8

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	struktura soustavy ukazatelů, názvy ukazatelů	charakteristiky ukazatelů	význam pro sledování procesů a politik integrace	způsob výpočtu	další znaky	symbol ukazatele
a	b	c	d	e	f	g
38	poměr součtu nezaměstnaných a neaktivních osob v NH ČR k obyvatelstvu ČR	komparativní informace k ukazateli S8	vymezuje poměr osob v NH ČR, závislých na zaměstnaných osobách a/nebo na sociálních příjmech	S9=D4/D18		S9
39	míra registrované nezaměstnanosti CTZ (%)	charakterizuje míru uchazečů o zaměstnání - CTZ ve vztahu k pracovní síle CTZ	vymezuje poměr CTZ, kteří mají ze zákona nárok na postavení "uchazeč o zaměstnání" k "prac. síle"	S10=Z14/(Z11+Z14) x 100;	ukazatel má orient. charakter	S10
40	míra registrované nezaměstnanosti v NH ČR (%)	komparativní informace k ukazateli S10	vymezuje poměr uchazečů o zaměst. evidovaných na ÚP k "pracovní síle"	S11= D5/D6 x 100		S11
41	podíl CTZ s platným živnost. oprávněním na úhrnu zaměst. (výdělečně činných) CTZ (%)	přibližně charakterizuje poměr mezi zaměstnaneckou a sebezaměstnaneckou zaměstnaností CTZ	vymezuje vztahy mezi CTZ "zaměstnanci" a živnostníky	S12=Z13/Z11 x 100		S12
42	podíl sebezaměstnaných k zaměstnancům, a to: a) osoby pracující na vlastní účet, b) sebezaměstnaní celkem (zaměstnavatele a osoby pracující na vlastní účet)	komparativní informace k ukazateli S11	vymezuje vztahy mezi zaměstnanci a sebezaměstnanými v NH ČR; umožňuje porovnání s poměry u CTZ	S13a=D7/D3 x 100 S13b=(D7+D8)/D3x100		S13
43	podíl (%) žáků základních škol z rodin CTZ a) k žákům ZŠ s českým občanstvím b) k úhrnnému počtu CTZ v ČR	charakterizuje relativní rozsah žáků základních škol z rodin CTZ k žákům s českým občanstvím a k úhrnnému počtu cizinců	relativní rozsah žáků základních škol naznačuje rozsah integrace nastupující generace CTZ	S14a=Z33/D9 x 100 S14b=Z33/Z1 x 100		S14
44	podíl souhrnu všech CTZ navštěvujících všechny typy škol (vč. mateř.) na úhrnném počtu CTZ pobývajících na území ČR	charakterizuje souhrnný relativní rozsah populace CTZ, která navštěvuje české školy v poměru k úhrnnému počtu CTZ	ukazatel naznačuje relativní rozsah integrace druhé generace CTZ, u níž existují podstatně příznivější podmínky pro rychlejší a vyšší formy integrování než v 1. generaci	S15=(Z32+Z33+Z34+Z35 +Z36)/Z1 x 100		S15
45	podíl souhrnu počtu sociálních dávek poskytovaných CTZ na celkovém počtu dávek v ČR	charakterizuje relativní rozsah souhrnu sociálních dávek poskytovaných CTZ na celkovém počtu dávek a jejich objemu	v současné době dílčí ukazatel sociální ochrany CTZ	S16=Z42a/D10 x 100		S16

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Oddíl B Číselné hodnoty základních (klíčových) ukazatelů úrovně a vývoje integrace CTZ

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	zdroje informací	údaje k						
				31.12.2004	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009	
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	
1	-	a) Kategorie (integrační kvalita) pobytu, české občanství								
2	Z1	cizinci z třetích zemí (CTZ), všechny kategorie pobytu úhrnem	1, 5	166 366 ^{b)}	260 775	273 269	291 027	296 166	295 603	
3	Z2	CTZ s trvalým pobytem	1, 5	56 939 ^{b)}	104 583	112 965	118 298	121 960	124 475	
4	Z3	CTZ s pobytem na 12 měsíců a déle, bez trvalých pobytů	1, 5	62 982 ^{b)}	109 496	160 304	140 795	174 206	171 128	
5	Z4	CTZ s pobytem na základě víz nad 90 dní	1	46 445 ^{b)}	46 696		31 934			
6	Z5	občanství ČR získané během sledovaného roku CTZ	1	1 073	904	x	864	x	a)	
7	Z6	deset třetích zemí s nejčetnějším počtem cizinců podle úhrnu všech kategorií pobytu (pořadí zemí podle stavu k 30.6.2008)	1, 5							
8	Z6a	Ukrajina		78 263	126 721	126 588	131 921	134 456	131 977	
9	Z6b	Vietnam		34 179	51 101	56 659	60 255	61 063	61 126	
10	Z6c	Rusko		14 547	23 278	24 881	27 086	29 042	30 393	
11	Z6d	Moldavsko		4 085	8 029	8 980	10 636	10 896	10 049	
12	Z6e	Mongolsko		2 052	6 026	7 320	8 569	6 532	5 745	
13	Z6f	USA		3 750	4 452	4 879	5 272	5 299	5 941	
14	Z6g	Čína		3 430	4 978	4 987	5 203	5 205	5 354	
15	Z6h	Bělorusko		3 046	3 732	3 923	3 904	4 134	4 427	
16	Z6i	Kazachstán		2 189	2 959	3 110	3 363	3 710	3 933	
17	Z6j	Srbsko, Černá Hora ^{b)}		3 505	3 557	4 233	3 214	4 234	4 140	

a) údaj není zatím k dispozici

b) ve 2. pololetí t.r. bude provedena metodika a obsah údajů jednotlivých pramenů vzhledem ke kolísání hodnoty k 30.6. a k 31.12.

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	zdroje informací, způsob výpočtu	údaje k					
				e	f	g	h	i	j
a	b	c	d	31.12.2004	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009
18	-	b) Zaměstnanost, nezaměstnanost, trh práce							
19	Z11	zaměstnaní (výdělečně činní) CTZ, celkem	1, 5	83 653	149 447	184 794	204 668	184 624	162 077
20	Z12	zaměstnaní CTZ evidovaní na úřadech práce (ÚP) (zaměstnanci); celkem	9	35 144	95 491	126 632	143 450	117 646	91 394
21	Z13	CTZ s platným živnostenským oprávněním	1, 5	48 509	53 956	58 162	61 218	66 978	70 683
22	Z14	CTZ-uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadech práce ⁹⁾	8	.	2 699	2 457	2 875	3 953	4 523
23	Z14a	CTZ-uchazeči o zaměstnání pobírající podporu v nezam. ⁹⁾	8	.	598	594	1 021	1 454	1 319
24	Z15	poptávka po pracovní síle-cizincích ¹⁰⁾ evidovaná na ÚP (volná prac. místa pro cizince)	9	16 746	38 527	40 954	22 807	3 205	1 453
25	Z16	CTZ-„zaměstnanci“ podle kategorií zaměstnání (KZAM), celkem ¹¹⁾	9	34 844	95 474	126 606	143 414	117 624	91 370
26	Z16a	KZAM 1 až 3		5 194	8 745	11 350	11 672	11 417	11 479
27	Z16b	KZAM 4 až 6		2 676	5 585	6 970	7 614	7 762	7 672
28	Z16c	KZAM 7 až 9		26 974	81 144	108 286	124 128	98 445	72 219
29	Z17	zaměstnaní CTZ evid. na ÚP (zaměstnanci) podle věk. pásém	9	35 144	95 491	126 632	143 450	117 646	91 394
30	Z17a	do 19 let		434	2 249	2 227	3 680	871	706
31	Z17b	20 - 24 let		5 027	17 208	23 604	28 283	18 194	12 763
32	Z17c	25 - 39 let		18 074	47 277	64 579	72 079	60 723	46 849
33	Z17d	40 - 54 let		10 244	25 640	31 996	35 077	32 949	26 917
34	Z17e	55 - 59 let		1 060	2 415	3 194	3 313	3 553	3 016
35	Z17f	60 - 64 let		238	563	797	794	1 085	900
36	Z17g	65 a více let		67	137	235	224	271	243
37	Z18	pět třetích zemí s největším poč. zam. (výdělečně činných) CTZ (pořadí podle stavu k 31.12.2008)	1, 5						
38	Z18a	Ukrajina		41 885	83 519	94 016	102 285	96 902	83 701
39	Z18b	Vietnam		22 229	29 862	44 777	48 393	41 216	39 260

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	zdroje informací, způsob výpočtu	údaje k						
				31.12.2004	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009	
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	
40	Z18c	Mongolsko		1 789	7 057	11 077	13 157	6 965	4 493	
41	Z18d	Moldavsko		1 933	6 433	7 664	9 748	9 280	7 265	
42	Z18e	Rusko		2 689	3 716	4 183	4 576	4 880	4 980	
43	-	c) Vzdělávání								
44	Z31	počet CTZ, kteří složili předepsanou zkoušku ze znalostí (resp. prokázali znalost) českého jazyka	Z31=Z2(09)-Z2(12.08)	x	x	x	x	3 662	6 177	
45				údaje za školní rok						
				2005/06	2007/08	2008/09	2009/10			
46	Z32	počet dětí z rodin CTZ navštěvujících mateřské školy	7	2 461	2 302	2 654	2 923			
47	Z33	počet žáků z rodin CTZ navštěvujících základní školy	7	9 386	9 643	9 887	10 053			
48	Z34	počet CTZ-studentů na středních školách	7	3 684	4 785	5 413	6 024			
49	Z35	počet CTZ-studentů na vyšších odborných školách	7	95	109	114	147			
50	Z36	počet CTZ-studentů na vysokých školách	7	4 683	6 671	7 627	9 096			
51	-	d) Sociální začlenění (postavení), sociální dávky, zdravotní péče								
52	Z41	CTZ bez příjmů z výdělečné činnosti (příjmově závislí)	Z41=Z1-Z11	82 713	111 328	88 475	86 359	111 542	133 526	
53	Z42	CTZ-počet sociálních dávek a vyplacený objem Kč	8	.	8 066	8 430	8 298	10 042	10 775	
54	Z42a	počet sociálních dávek, úhrnem		.	25 909	27 530	28 754	33 742	37 823	
55	Z42b	objem Kč (tis. Kč), úhrnem								
56	Z43	CTZ-zdravotní péče poskytnutá v nemocnicích - počet osob	1	30 483	33 601	x	38 877	x	. ^{c)}	
57	Z43a	z toho ve věku 0-14		4 475	4 414	x	4 784	x	. ^{c)}	
58	Z43b	60+		1 231	3 596	x	3 169	x	. ^{c)}	
59	Z43c	osoby, které zdrav. péči neuhradily		2 585	2 346	x	2 684	x	. ^{c)}	

c) údaje nejsou zatím k dispozici

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Oddíl C Číselné hodnoty srovnávacích ukazatelů mezi cizinci z třetích zemí a vybranými charakteristikami národní ekonomiky ČR v období 2004-2009

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	způsob výpočtu	údaje k ¹⁾						
				31.12.2004	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009	
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	
1	S1	podíl CTZ (všechny kategorie pobytu) na obyv. ČR, koncové stavy, %	$S = Z1/D1a \times 100$	1,62	2,53	2,62	2,78	2,82	2,81	
2	S2	podíl CTZ (všechny kategorie pobytu) na celk. počtu cizinců pobývajících v ČR, koncové stavy, %	$S2 = Z1/D2 \times 100$	65,4	67,0	66,0	66,4	66,9	68,2	
3	S3	podíl CTZ podle sledovaných kategorií pobytu, koncové stavy, %								
4	S3a	CTZ s trvalým pobytem	$S3a = D2/Z1 \times 100$	34,2	39,8	41,3	40,6	41,2	42,1	
5	S3b	CTZ s pobytem na 12 měsíců a déle, bez trvalých pobytů	$S3b = Z3/Z1 \times 100$	37,9	42,4	58,7	48,4	58,8	57,9	
6	S3c	CTZ s pobytem na základě víz nad 90 dní	$S3c = Z4/Z1 \times 100$	27,9	17,8		11,0			
7	S4	podíl CTZ, kteří během sled. období získali občanství ČR, na obyvatelstvu ČR, %	$S4 = Z5/D1 \times 100$	0,01	0,009		0,008	x	. ^{d)}	
8	S5	podíl CTZ, kteří během sled. období získali občanství ČR, na úhrnném počtu CTZ pobývajících v ČR, %	$S5 = Z5/Z1 \times 100$	0,64	0,34	x	0,3	x	. ^{d)}	
9	S6	poměr zaměstnaných (výdělečně činných) CTZ k úhrnu CTZ pobývajících na území ČR, koncové stavy, %	$S6 = Z11/Z1 \times 100$	50,3	56,9	67,6	70,3	62,3	54,8	
10	S7	poměr zaměstnaných osob v NH ČR k obyv. ČR, průměrné stavy, %	$S7 = D3/D1 \times 100$	46,1	47,7	47,9	48,0	47,1	47,0	
11	S8	poměr CTZ, kteří nemají příjem z výdělečné činnosti ("příjmově závislí CTZ") k úhrnu CTZ pobývajících na území ČR, %	$S8 = Z41/Z1 \times 100$	49,7	43,1	32,4	29,7	37,7	45,2	
12	S9	poměr součtu nezaměstnaných a neaktivních osob (vč. dětí do 15 let) v NH ČR, %	$S9 = D4/D1 \times 100$	53,9	52,3	52,1	52,0	52,9	53,0	
13	S10	míra registrované nezaměstnanosti CTZ ³⁾ , stav koncem období	$S10 = Z14/(Z11 + Z14) \times 100$	2,7	1,8	1,3	1,4	2,1	2,7	
14	S11	průměrná míra registrované nezaměstnanosti v NH ČR ve sledovaném roce (pololetí), %	$S11 = D5a/D6 \times 100$	9,2	6,6	5,5	5,4	7,6	8,2	
15	S12	podíl CTZ s platným živnost. oprávněním na úhrnu zaměstnaných (výdělečně činných) CTZ, stav koncem období, %	$S12 = Z13/Z11 \times 100$	58,0	36,1	31,5	29,9	36,3	43,6	

d) Údaje nejsou zatím k dispozici

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	způsob výpočtu	údaje k					
				31.12.2004	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
16	S13	podíl sebezaměstnaných osob na souhrnu zaměstnaných osob v NH ČR; průměrné stavy, %							
17	S13a	a) sebezaměstnaní, pracující na vlastní účet, %	$S13a = \frac{D7/D3 \times 100}{100}$	12	11,8	12,1	11,9	12,4	12,4
18	S13b	b) sebezaměstnaní celkem (pracující na vlastní účet a zaměstnavatelé), %	$S13b = \frac{D7 + D8}{D3 \times 100}$	16,1	15,6	15,6	15,5	16,1	16,2
19	S14	podíl (%) žáků základních škol z rodin CTZ							
20	S14a	a) k žákům základních škol v ČR - celkem	$S14a = \frac{S14}{Z33/D9 \times 100}$	1,0 ⁽²⁾	1,2 ⁽³⁾		1,2 ⁽⁴⁾	1,3 ⁽⁵⁾	
21	S14b	b) k úhrnnému počtu CTZ legálně pobývajících na území ČR	$S14b = \frac{S14}{Z33/D2 \times 100}$	3,7 ⁽²⁾	3,2 ⁽³⁾		2,3 ⁽⁴⁾	2,3 ⁽⁵⁾	
22	S15	podíl (%) souhrnu CTZ navštěvujících všechny typy škol (vč. mateřských) k úhrnnému počtu CTZ legálně pobývajících na území ČR	$S15 = \frac{Z32 + Z33 + Z34 + Z35 + Z36}{Z1 \times 100}$		9,2 ⁽²⁾		9,7 ⁽³⁾	9,6 ⁽⁴⁾	
23	S16	podíl souhrnu počtu sociálních dávek poskytnutých CTZ na počtu dávek poskytnutých v ČR úhrnem	$S16 = \frac{Z42a/D10}{x \times 100}$	x	0,3	0,4	0,50	0,6	0,62

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Oddíl D Číselné hodnoty vybraných charakteristik národní ekonomiky (resp. občanů) ČR v období 2004-2009 - tzv. „doplňkové ukazatele“ použité pro stanovení hodnot srovnávacích ukazatelů v oddíle C

ř.	symbol ukazatele	struktura soustavy ukazatelů, název ukazatele	zdroje informací	údaje za					
				rok 2004	rok 2007	1. pololetí 2008	rok 2008	1. pololetí 2009	rok 2009
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
1	D1a	počet obyvatel ČR - stav koncem období (osoby)	4	10 22 0577	10 381 130	10 429 926	10 467 542	10 489 183	10 506 813
2	D1b	počet obyvatel ČR - průměrný stav (tis. osob)	2, 3	10 211,6	10 320,4	10 409,3 ⁽⁶⁾	10 421,9	10 488,5 ⁽⁶⁾	10 498,8
3	D2	počet všech cizinců s legálním pobytem v ČR, stavy koncem období (osoby)	1,5	254 294	392 315	413 794	437 565	442 506	433 305
4	D3	souhrn osob zaměstnaných v NH ČR, průměrný stav (tis. osob)	2, 3	4 706,6	4 922,0	4 986,3 ⁽⁶⁾	5 002,5	4 941,3 ⁽⁶⁾	4 934,3
5	D4	součet nezaměstnaných a neaktivních (včetně dětí do 15 let) v NH ČR - průměrný stav (tis. osob)	2, 3	5 505,0	5 398,4	5 423,0 ⁽⁶⁾	5 419,4	5 547,2 ⁽⁶⁾	5 564,5
6	D5a	uchazeči o zaměstnání ("nezaměstnaní registrovaní na ÚP") - průměrný stav (tis. osob)	6	537,4	392,8	328,7 ⁽⁶⁾	324,6	442,3 ⁽⁶⁾	465,6
7	D5b	uchazeči o zaměstnání ("nezaměstnaní registrovaní na ÚP") - stav v posledním měsíci období (tis. osob)	6	541,7	354,9	297,9	352,2	463,7	539,1
8	D6	pracovní síla v ČR - měsíční klouzavý průměr (osob)	5, 6	5 272 782	5 544 625	5 578 900	5 621 070	5 668 889	5 708 580
9	D7	počet osob pracujících na vlastní účet v NH ČR, průměr. stav (tis. osob)	2, 3	573,2	582,3	589,0 ⁽⁷⁾	596,3	605,0 ⁽⁷⁾	614,2
10	D8	počet zaměstnavatelů (zaměstnávajících zaměstnance) - průměrný stav (tis. osob)	2, 3	187,5	184,0	181,4 ⁽⁷⁾	178,7	181,2 ⁽⁷⁾	183,6
11	D9	počet žáků základních škol - celkem (tis. osob)	7	917 ⁽²⁾	845 ⁽³⁾	816 ⁽⁴⁾	794 ⁽⁶⁾		
12	D10	počet dávek vyplacených v ČR celkem v posledním měsíci sledovaného období	8		2 716 380	1 927 853	1 670 852	1 715 658	1 665 070

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

**Část II Analytické ukazatele procesů a výsledků integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti
Okruh a) Analytické ukaz. o pobytových a demografických charakteristikách cizinců z třetích zemí (CTZ) v ČR^d**

ř.	symbol	ukazatel	pramen	údaje k													
				31.12.2004		31.12.2007		30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009		30.6.2010	
a	b	c	d	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
1	A01	cizinci celkem; souhrn kateg. pobytu	1,5	254 294	102 360	392 315	155 292	413 794	172 769	437 565	172 769	442 506	433 305				
2	A01a	z toho: cizinci z třetích zemí (CTZ)	1,5	166 366	69 003	260 775	103 935	273 269	291 027	291 027	120 007	296 166	295 603				
3	A02	cizinci celkem; trvalý pobyt	1,5	99 467	49 270	157 512	74 689	166 474	172 191	172 191	81 008	175 882	181 161				
4	A02a	z toho: CTZ	1,5	56 939	27 831	104 583	48 584	112 965	118 298	118 298	54 412	121 960	124 475				
5	A03	cizinci celkem; ostatní povolení k pobytu	1,5	154 827	53 090	234 803	80 603	247 320	265 374	265 374	91 761	266 624	252 144				
6	A03a	CTZ: ostatní povolení k pobytu	1,5	109 427	41 172	156 192	55 351	160 304	172 729	172 729	65 595	174 206	171 128				
7	A04	cizinci celkem; pobyt na základě viz nad 90 dní	1	62 437	21 580	46 696	17 590		31 934	31 934	11 601						
8	A04a	CTZ: pobyt na základě viz nad 90 dní	1	62 437	21 580	46 696	17 590		31 934	31 934	11 601						
9	A05	občanství ČR získané cizinci během roku	1	5 000	x	1 845	x	x	1 752	1 752	x	x	x				
10	A05a	občanství ČR získané CTZ během roku	1	1 073	x	904	x	x	864	864	x	x	x				
11	A06	věková struktura cizinců celkem:	1														
12	A06a	do 9 let		13 747	6 608	18 306	8 795		22 225	22 225	10 801						
13	A06b	10 až 19 let		20 960	10 363	24 336	11 973		66 371	66 371	28 407						
14	A06c	20 až 39 let		62 827	25 120	210 199	83 313		230 584	230 584	88 300						
15	A06d	40 až 59 let		78 062	27 910	119 857	42 305		97 405	97 405	36 612						
16	A06e	60 až 69 let		7 314	3 181	12 122	4 919		14 103	14 103	5 730						
17	A06f	70 až 79 let		3 307	1 773	4 328	2 217		4 865	4 865	2 463						
18	A06g	80 let a více		1 379	898	1 802	1 163		2 012	2 012	1 277						
19	A07	věková struktura CTZ celkem:	1														
20	A07a	do 9 let															
21	A07b	10 až 19 let															
22	A07c	20 až 39 let															
23	A07d	40 až 59 let															
24	A07e	60 až 69 let															
25	A07f	70 až 79 let															
26	A07g	80 let a více															

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	sym- bol	ukazatel	pramen	údaje k											
				31.12.2004		31.12.2007		30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009	
a	b	c	d	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
27	A09	10 třetích zemí, jejichž občané jsou nejčetnějšími cizinci pobývajícími v ČR	1,5	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p
28	A09a	Ukrajina		78 263	29 763	126 721	50 359	126 588		131 921	53 897	134 456		131 977	
29	A09b	Vietnam		34 179	14 660	51 101	21 112	56 659		60 255	23 692	61 063		61 126	
30	A09c	Rusko		14 747	7 823	23 278	12 326	24 881		27 086	14 469	29 042		30 393	
31	A09d	Moldavsko		4 085	1 815	8 029	2 795	8 980		10 636	3 729	10 896		10 049	
32	A09e	Mongolsko		2 052	1 323	6 026	3 555	7 320		8 569	4 826	6 532		5 745	
33	A09f	USA		3 750	1 407	4 452	1 695	4 879		5 252	2 025	5 299		5 941	
34	A09g	Čína		3 426	1 476	4 978	2 182	4 987		5 203	2 249	5 205		5 354	
35	A09h	Bělorusko		2 912	1 642	3 732	2 137	3 923		3 904	2 139	4 125		4 427	
36	A09i	Kazachstán		2 162	1 227	2 959	1 613	3 110		3 383	1 776	3 710		3 933	
37	A09j	Srbsko a Černá Hora		3 436	1 077	3 557	1 078	4 233		3 214	955	4 234		4 140	

d) údaje dosud nezjištěné budou doplněny v 2. pololetí 2010

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Okruh b) Analytické ukazatele o zaměstnaných cizincích z třetích zemí (CTZ) evidovaných na úřadech práce (zaměstnanci) charakterizující procesy integrace CTZ v oblasti zaměstnanosti a přístupu na trh práce

ř.	sym- bol	ukazatel	prame n		31.12.2004		31.12.2007		30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009	
			celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
a	b	c	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p		
1	A11	zaměstnaní (výděl. činní) cizinci celkem ¹⁸⁾	173 203	49 113	309 027	98 742	346 047	111 237	361 706	116 781	335 176	139 373	318 462	104 205		
2	A12	cizinci evidovaní na ÚP ("zaměstnanci") ⁵⁾	107 984	31 035	240 242	78 836	272 536	90 145	284 551	94 786	251 662	85 495	230 709	78 816		
3	A12a	a) toho: a) občané EU, Norska, Islandu, Švýcarska, Lichtenštejnska	72 840	18 878	144 751	45 258	145 904	46 230	141 101	44 926	134 016	43 164	139 315	45 162		
4	A12b	b) cizinci z třetích zemí (CTZ)	35 144	12 157	95 491	33 578	126 632	43 915	143 450	49 860	117 646	42 331	91 394	33 654		
5	A13	z CTZ: s platným povolením k zaměstnání	34 397	11 740	85 351	28 534	113 871	37 662	128 934	42 794	101 764	34 688	73 714	25 054		
6	A14	z CTZ: v postavení zaměst- nance - občana ČR ¹⁹⁾	747	417	10 140	5 044	12 761	6 253	14 516	7 066	15 911	7 643	17 680	8 600		
7	A15	z CTZ: společ. obchodních společností ⁵⁾	1 416	1	3 860	1 042	3 899	1 112	3 667	1 075	3 764	1 273	3 586	1 277		
8	A16	z CTZ: členové družstev ⁵⁾	7	0	25 138	7 936	33 880	11 028	45 391	14 953	41 796	13 769	27 349	8 854		
9	A17	nabídka prac. síly (uchazeči o zaměstnání), koncový stav	448 545		354 878		297 879		352 250		463 555		539 136			
10	A18	poptávka po pracovní síle (volná prac. místa)	99 922	x	145 770	x	155 423	x	94 002	x	46 288	x	33 729	x		
11	A18a	z toho: KZAM 1 až 3 (manažeri, odborníci)	17 602	x	21 623	x	22 969	x	15 977	x	11 053	x	9 897	x		
12	A18b	KZAM 7 (řemeslníci, kval. výrobci)	32 003	x	45 906	x	50 000	x	29 493	x	9 702	x	5 982	x		
13	A18c	KZAM 8 (obsluha strojů a zařízení)	18 509	x	29 168	x	29 437	x	11 532	x	4 052	x	3 442	x		
14	A18d	KZAM 9 (pomocní a nekval.)	18 199	x	30 636	x	32 964	x	236 853	x	14 571	x	9 904	x		
15	A19	z poptávky po prac. síle A18), poptávka po cizincích ¹¹⁾	16 746	x	38 527	x	40 954	x	22 807	x	3 205	x	1 453	x		
16	A19a	z toho: KZAM 1 až 3	1 336	x	3 463	x	2 821	x	1 914	x	93	x	89	x		
17	A19b	KZAM 7	5 707	x	11 876	x	13 667	x	8 005	x	525	x	281	x		
18	A19c	KZAM 8	3 447	x	10 941	x	11 458	x	3 719	x	70	x	37	x		
19	A19d	KZAM 9	5 510	x	10 803	x	11 208	x	7 891	x	2 455	x	1 005	x		
20																

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel	pramen	31.12.2004		31.12.2007		30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009	
				celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p
21	A20	cizinci-občané EU/EHP/ Švýcarsko evidovaní na ÚP, dle KZAM	9	72 840	18 878	144 751	45 258	145 904	46 230	141 101	44 926	134 016	43 164	139 315	45 162
22	A20a	z toho: KZAM 1: zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci		2 484	340	4 511	761	4 776	838	5 072	921	5 291	991	5 462	1 032
23	A20b	KZAM 2: věd. a odb. duševní pracovníci		5 375	1 966	12 448	4 660	13 348	4 951	14 352	5 348	14 847	5 538	15 576	5 874
24	A20c	KZAM 3: technici, zdravotníci, pedagog. pracovníci		7 135	3 445	13 363	5 998	13 975	6 345	14 918	6 843	15 213	7 056	15 607	7 313
25	A20d	KZAM 4: nižší adm. prac.		1 995	1 112	5 713	3 216	5 714	3 242	6 419	3 666	6 477	3 713	6 756	3 898
26	A20e	KZAM 5: provozní prac. ve službách a obchodě		3 891	2 008	8 176	4 556	8 524	4 796	9 443	5 320	9 771	5 492	10 288	5 812
27	A20f	KZAM 6: kvalif. děl. v zem., les.		1 275	653	1 165	546	1 345	710	1 134	518	1 272	631	1 115	519
28	A20g	KZAM 7: řemeslníci, kvalif. výrobci, a zpracovatelé		28 659	2 966	39 074	4 988	40 545	5 524	38 473	4 943	33 879	4 158	33 565	4 144
29	A20h	KZAM 8: obsl. strojů a zař.		12 808	3 348	30 939	9 668	31 613	9 944	27 040	8 208	25 513	7 396	26 297	7 733
30	A20i	KZAM 9: pomocní pracovníci		9 191	3 027	28 945	10 683	25 703	9 709	23 777	8 920	21 583	8 127	24 311	8 779
31	A20j	nezařazeno		27	13	417	182	361	171	473	239	170	62	158	58
32	A21	cizinci z TZ evid. na ÚP dle KZAM	9	35 144	12 157	95 491	33 578	126 632	43 915	143 450	49 860	117 646	42 331	91 394	33 654
33	A21a	z toho: KZAM 1: zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci		984	150	1 617	284	1 811	329	2 012	362	2 164	457	2 177	478
34	A21b	KZAM 2: vědečtí a odborní duševní pracovníci		2 595	932	4 089	1 367	4 789	1 586	5 100	1 730	5 142	1 786	5 137	1 827
35	A21c	KZAM 3: technici, zdravotníci, pedagog. pracovníci		1 615	673	3 039	1 306	4 750	1 784	4 560	1 967	4 111	1 935	4 165	1 986
36	A21d	KZAM 4: nižší admin. prac.		394	229	1 395	743	1 799	864	2 115	1 080	2 037	1 171	2 022	1 189
37	A21e	KZAM 5: provozní prac. ve službách a obchodě		1 147	641	2 916	1 659	3 535	2 072	4 040	2 356	4 183	2 441	4 336	2 607
38	A21f	KZAM 6: kvalif. děl. v zem., les.		1 435	750	1 274	705	1 636	879	1 459	743	1 542	817	1 314	679
39	A21g	KZAM 7: řemeslníci, kvalif. výrobci, zpracovatelé		11 994	3 399	22 642	6 035	27 821	7 365	30 302	7 929	19 838	5 012	15 039	3 811
40	A21h	KZAM 8: obsl. strojů a zař.		3 251	1 642	13 057	5 458	21 606	8 159	22 698	8 908	11 884	4 996	8 609	3 756
41	A21i	KZAM 9: pomocní pracovníci		11 729	3 741	45 445	16 015	58 859	20 866	71 128	24 771	66 723	23 708	48 751	17 312
42	A21j	Nezařazeno		0	0	17	6	26	11	36	14	22	8	24	9

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	sym- bol	ukazatel	pramen	31.12.2004		31.12.2007		30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009	
				celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p
43	A22	cizinci evidovaní na ÚP podle věkových skupin, celkem	9	107 984	31 035	240 242	78 836	272 536	90 145	284 551	94 786	251 662	85 495	230 709	78 816
44	A22a	věkové pásmo - 19		2 760	1 132	5 839	2 339	3 820	1 454	5 696	2 209	1 682	635	2 028	812
45	A22b	20 - 24		20 479	8 241	44 175	16 829	45 837	16 748	49 875	18 101	33 974	12 695	30 682	11 971
46	A22c	25 - 39		49 934	14 050	114 262	37 704	136 061	45 918	141 922	48 375	131 909	46 521	120 248	43 043
47	A22d	40 - 54		30 393	6 787	64 217	19 011	71 962	22 057	72 900	22 481	68 633	21 496	63 365	19 271
48	A22e	55 - 59		3 416	592	8 778	2 278	10 630	2 891	10 276	2 729	10 632	2 980	9 993	2 713
49	A22f	60 - 64		786	167	2 359	493	3 229	746	2 985	622	3 724	839	3 361	713
50	A22g	65+		216	66	612	182	997	331	897	269	1 108	329	1 032	293
51	A23	občané ES/EHP a Švýcarska podle věkových skupin	9	72 840	18 878	144 751	45 258	145 904	46 230	141 101	44 926	134 016	43 164	139 315	45 162
52	A23a	věkové pásmo - 19		2 326	930	3 590	1 492	1 593	625	2 016	842	811	318	1 322	549
53	A23b	20 - 24		15 452	6 228	26 967	11 130	22 233	9 257	21 592	9 127	15 780	6 599	17 919	7 534
54	A23c	25 - 39		31 860	7 721	66 983	21 076	71 482	23 814	69 843	23 554	71 186	25 113	73 399	25 822
55	A23d	40 - 54		20 149	3 498	38 577	9 603	39 966	9 972	37 823	9 242	35 684	8 738	36 448	8 975
56	A23e	55 - 59		2 356	336	6 363	1 502	7 436	1 826	6 963	1 611	7 079	1 686	6 977	1 644
57	A23f	60 - 64		548	117	1 796	327	2 432	485	2 191	365	2 639	473	2 461	427
58	A23g	65+		149		475	128	762	251	673	185	837	237	789	211
59	A24	cizinci z třetích zemí podle věk. skupin	9	35 144	12 157	95 491	33 578	126 632	43 915	143 450	49 860	117 646	42 331	91 394	33 654
60	A24a	věkové pásmo - 19		434	202	2 249	847	2 227	829	3 680	842	871	317	706	262
61	A24b	20 - 24		5 027	2 013	17 208	5 699	23 604	7 491	28 283	9 127	18 194	6 096	12 763	4 437
62	A24c	25 - 39		18 074	6 329	47 279	16 628	64 579	22 104	72 079	23 554	60 723	21 408	46 849	17 221
63	A24d	40 - 54		10 244	3 289	25 640	9 408	31 996	12 085	35 077	9 242	32 949	12 758	26 917	10 296
64	A24e	55 - 59		1 060	256	2 415	776	3 194	1 065	3 313	1 611	3 553	1 294	3 016	1 069
65	A24f	60 - 64		238	50	563	166	797	261	794	365	1 085	366	900	286
66	A24g	65+		67	18	137	54	235	80	224	185	271	92	243	83

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel	pra- men	30.6.2008		31.12.2008		30.6.2009		31.12.2009	
				celkem e	ženy f	celkem g	ženy h	celkem i	ženy j	celkem k	ženy l
a	b	c	d								
103	Ax3	cizinci z třetích zemí dle ekon. činností	9	126 632	43 915	143 450	49 860	117 646	42 331	91 394	33 654
104	A01, A02,03	zemědělství, myslivost; lesnictví a rybnářství		4 038	2 015	3 552	1 618	4 430	2 123	3 169	1 409
105	B	těžba, dobývání		242	17	222	11	173	11	191	20
106	C	zpracovatelský průmysl		45 078	17 143	48 333	18 465	27 758	11 497	20 193	8 933
107	D+E	výroby elektřiny, plynu, tepla, klim. vzduchu; zásobování vodou, odpadní vody, odpady		533	185	569	198	478	184	407	156
108	F	stavebnictví		45 104	10 900	52 618	13 116	44 453	10 977	31 879	7 344
109	G	obchod, opravy spotřebičů, motorových vozidel		7 038	2 811	8 678	3 429	9 227	3 825	8 718	3 733
110	H+J	doprava a skladování; informace a komunikace		3 582	905	4 415	1 298	4 174	1 255	3 748	1 086
111	I	ubytování, stravování a pohostinství		2 578	1 232	3 025	1 422	2 992	1 416	2 837	1 367
112	K	peněžnictví a pojišťovnictví		315	119	344	137	482	205	406	179
113	L+M+N	nemovitosti; věda, výzkum, technika; administrativa		13 515	6 122	16 597	7 384	18 657	8 175	15 032	6 732
114	O	veřejná správa, obrana, soc. zabezpečení		46	18	45	20	47	21	56	26
115	P	vzdělávání		1 341	667	1 386	679	1 434	699	1 444	722
116	Q	zdravotní a sociální péče		605	384	688	445	762	492	844	540
117	R+S	kultura, zábava, rekreace; ostatní činnosti		2 460	1 324	2 813	1 557	2 415	1 368	2 292	1 320
118	T	domácnosti zaměstnávající personál		27	25	28	25	26	23	27	23
119	U	exteriorní organizace a spolky		116	43	137	56	138	60	151	64
120	NEZ	nezjištěno		14	5	0	0	0	0	0	0

Okruh c) Analytické ukazatele o uchazečích o zaměstnání - cizincích z třetích zemí, evidovaných na úřadech práce

ř.	sym- bol	ukazatel	pramen	údaje k datu							
				31.12.2006	31.12.2007	30.6.2008	31.12.2008	30.6.2009	31.12.2009		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		
1	A31	uchazeči o zam., celkem	8	448 545	354 878	297 880	352 250	463 555	539 136		
2	A31a	z toho: občané ČR		442 148	349 149	292 698	345 576	453 529	528 047		
3	A31b	EHP a Švýc. bez ČR		3 311	3 030	2 725	3 799	6 073	6 566		
4	A31c	EHP a Švýc. celkem		445 459	352 179	295 423	349 375	459 602	534 613		
5	A31d	odhad: uchazeči: CTZ ²⁰⁾		3 086	2 699	2 457	2 875	3 953	4 523		
6	A31e	ř.5/ř.1 (%) ³⁾		0,65	0,76	0,82	0,82	0,85	0,84		
7	A32	uchazeči o zam. s podporou, celkem	8	129 882	112 675	96 667	138 506	191 716	189 497		
8	A32a	z toho: občané ČR		128 257	111 128	95 184	135 841	187 293	185 494		
9	A32b	EHP a Švýc. bez ČR		884	949	889	1 644	2 969	2 684		
10	A32c	EHP a Švýc. celkem		129 14	112 077	96 073	137 485	190 262	188 178		
11	A32d	odhad: uchazeči CTZ s podporou ²¹⁾		741	598	594	1 021	1 454	1 319		
12	A32e	ř.11/ř.7 (%)		0,57	0,53	0,61	0,74	0,76	0,70		

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Okruh d) Analytické ukazatele o vzdělávání cizinců z třetích zemí (CTZ) na školách v ČR

ř.	symbol	ukazatel	pramen	školní rok			
				2005/06	2007/08	2008/09	2009/10
	b	c	d	e	f	g	h
1	A61	MŠ cizinci celkem ²²⁾	7	3 213	3 078	3 535	3 963
2	A61a	MŠ cizinci z třetích zemí		2 461	2 302	2 654	2 923
3	A61b	MŠ podíl CTZ k cizincům celkem %		76,6	74,8	75,1	73,8
4	A61c	MŠ podíl CTZ k dětem úhrnem %		0,9	0,8	0,9	0,9
5	A62	ZŠ cizinci celkem ²³⁾	7	12 279	12 963	13 583	13 839
6	A62a	ZŠ cizinci z třetích zemí		9 386	9 643	9 887	10 053
7	A62b	ZŠ podíl CTZ k cizincům celkem %		76,4	74,4	72,8	72,6
8	A62c	ZŠ podíl CTZ k žákům v ČR celkem %		1,0	1,2	1,2	1,3

ř.	symbol	ukazatel	pramen	školní rok								
				2005/06		2007/08		2008/09		2009/10		
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
9	A63	SŠ cizinci celkem ²⁴⁾	7	4 940	2 432	6 424	3 200	7 265	3 632	8 018	3 990	
10	A63a	SŠ cizinci z třetích zemí		3 684	1 838	4 785	2 388	5 413	2 698	6 024	3 007	
11	A63b	SŠ podíl CTZ k cizincům celkem %		74,6	75,6	74,5	74,6	74,5	74,3	75,1	75,4	
12	A63c	SŠ podíl CTZ ke stud. v ČR celkem %		0,9	0,9	1,1	1,1	1,3	1,3	1,5	1,5	
13	A64	VOŠ cizinci celkem ²³⁾	7	313	203	321	224	307	206	349	236	
14	A64a	VOŠ cizinci z třetích zemí		95	58	109	75	114	81	147	102	
15	A64b	VOŠ podíl CTZ k cizincům celkem %		30,4	28,6	34,0	33,5	37,1	39,3	42,1	43,2	
16	A64c	VOŠ podíl CTZ ke stud. na VOŠ v ČR celkem %		0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel	pramen	školní rok											
				2005/06		2007/08		2008/09		2009/10					
				celkem e	ženy f	celkem g	ženy h	celkem i	ženy j	celkem k	ženy l				
a	b	c	d												
17	A65	VŠ cizinci celkem ²⁶⁾	7	21 003	10 634	27 580	14 139	31 218	16 037	34 552	17 921				
18		z toho studium: ²⁷⁾													
19	A65a	bakalářské		10 563	5 161	15 157	7 533	17 227	8 672	18 517	9 455				
20	A65b	navazující magisterské		1 437	735	3 725	2 011	5 610	2 983	7 146	3 790				
21	A65c	magisterské		7 405	4 076	6 641	3 737	6 343	3 575	6 396	3 622				
22	A65d	doktorandské		1 801	760	2 406	1 053	2 541	1 110	2 801	1 217				
23	A66	VŠ cizinci z třetích zemí ²⁶⁾	7	4 683	1 991	6 671	3 061	7 627	3 577	9 096	4 445				
24		z toho studium: ²⁷⁾													
25	A66a	bakalářské		2 448	1 106	3 988	1 896	4 554	2 191	5 515	2 796				
26	A66b	navazující magisterské		351	160	763	386	1 110	574	1 495	770				
27	A66c	magisterské		1 247	533	1 082	500	1 095	507	1 107	514				
28	A66d	doktorandské		675	208	887	307	928	343	1 033	396				
29	A67	VŠ podíl CTZ k cizincům celkem %	7	22,3	18,7	24,2	21,6	24,4	22,3	26,3	24,8				
30		z toho studium: ²⁷⁾													
31	A67a	bakalářské %		23,2	21,4	26,3	25,2	26,4	25,3	29,8	29,6				
32	A67b	navazující magisterské %		24,4	21,8	20,5	19,2	19,8	19,2	20,9	20,3				
33	A67c	magisterské %		16,8	13,1	16,3	13,4	17,3	14,2	17,3	14,2				
34	A67d	doktorandské %		37,5	27,4	36,9	29,2	36,5	30,9	36,9	32,5				
35	A68	VŠ podíl CTZ k úhmu stud. na VŠ %		1,7	1,4	2,1	1,8	2,3	1,9	2,3	2,1				
36		z toho studium: ²⁸⁾													
37	A68a	bakalářské %		1,7	1,5	2,1	1,9	2,1	1,9	2,3	2,1				
38	A68b	navazující magisterské %		1,6	1,3	1,6	1,5	1,8	1,7	1,9	1,6				
39	A68c	magisterské %		1,4	1,1	1,8	1,3	2,3	1,6	2,4	1,7				
40	A68d	doktorandské %		3,3	2,7	4,1	3,6	4,2	3,8	4,0	3,7				
41	A69	VŠ cizinci celkem; obory KKO	7	21 003	10 634	27 580	14 139	31 218	16 037	34 552	17 921				
42	A69a	přírodní		1 895	532	2 751	757	3 108	888	3 435	1 083				
43	A69b	technické		3 510	864	4 381	1 195	5 004	1 331	5 595	1 551				
44	A69c	zemědělské		503	284	650	386	676	400	782	470				

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel	pramen	školní rok											
				2005/06		2007/08		2008/09		2009/10					
				celkem e	ženy f	celkem g	ženy h	celkem i	ženy j	celkem k	ženy l				
a	b	c	d												
45	A69d	zdravotnické		3 997	2 230	4 758	2 639	4 978	2 743	5 368	2 950				
46	A69e	humanitní a společ.		2 665	1 707	3 911	2 494	4 381	2 830	5 154	3 292				
47	A69f	ekonomické		5 815	3 268	7 544	4 236	8 850	4 973	10 809	6 251				
48	A69g	právní		1 185	646	2 063	1 247	2 272	1 410	1 166	612				
49	A69h	pedagogické		1 341	1 026	1 439	1 104	1 610	1 230	1 792	1 416				
50	A69i	kultura a umění		580	318	650	366	829	472	951	542				
51	A70	VŠ cizinci z třetích zemí; obory KKO	7	4 683	1 991	6 671	3 061	7 627	3 577	9 096	4 445				
52	A70a	přírodní		306	102	486	176	604	227	778	312				
53	A70b	technické		921	207	1 329	373	1 454	409	1 837	593				
54	A70c	zemědělské		137	46	190	79	195	83	237	108				
55	A70d	zdravotnické		735	220	940	378	1 019	441	1 110	487				
56	A70e	humanitní a společ.		785	474	1 336	787	1 452	853	1 772	1 042				
57	A70f	ekonomické		1 471	723	2 084	1 075	2 555	1 339	3 025	1 678				
58	A70g	právní		109	52	135	77	148	89	117	71				
59	A70h	pedagogické		175	130	118	84	128	87	131	100				
60	A70i	kultura a umění		101	57	121	64	149	90	184	106				
61	A71	VŠ podíl CTZ k cizincům celkem v oborech KKO	7	22,3	18,7	24,1	21,6	24,4	22,3	26,3	24,8				
62	A71a	přírodní	%	16,1	19,2	17,7	23,2	19,4	25,6	22,6	28,8				
63	A71b	technické	%	26,2	24,0	30,3	31,2	29,1	30,7	32,8	38,2				
64	A71c	zemědělské	%	27,2	16,2	29,2	20,5	28,8	20,8	30,3	23,0				
65	A71d	zdravotnické	%	18,4	9,9	19,8	14,3	20,5	16,1	20,7	16,5				
66	A71e	humanitní a společ.	%	29,5	27,8	34,2	31,6	33,1	30,1	34,4	31,7				
67	A71f	ekonomické	%	25,3	22,1	27,6	25,4	28,9	26,9	28,0	26,8				
68	A71g	právní	%	9,2	8,0	6,5	6,2	6,5	6,3	10,0	11,6				
69	A71h	pedagogické	%	13,0	12,7	8,2	7,6	8,0	7,1	7,3	7,1				
70	A71i	kultura a umění	%	17,4	17,9	18,6	17,5	18,0	19,1	19,3	19,6				

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel	pramen	školní rok														
				2005/06		2007/08		2008/09		2009/10								
				celkem e	ženy f	celkem g	ženy h	celkem i	ženy j	celkem k	ženy l							
a	b	c	d															
71	A72	VŠ podíl CTZ k stud. na VŠ; obory KKO	%	7														
72	A72a	přírodní	%		1,3	1,3	1,8	1,9	2,2	2,2	2,2	2,2	2,6	2,5				
73	A72b	technické	%		1,4	1,3	1,8	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,6				
74	A72c	zemědělské	%		0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	1,6	1,3				
75	A72d	zdravotnické	%		7,3	3,8	8,3	5,7	8,3	8,3	6,1	6,1	4,0	2,4				
76	A72e	humanitní a společ.	%		2,0	1,8	2,6	2,3	2,5	2,5	2,1	2,1	2,7	2,4				
77	A72f	ekonomické	%		2,6	2,1	2,9	2,5	3,2	3,2	2,8	2,8	3,1	2,8				
78	A72g	právní	%		0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,7	0,8				
79	A72h	pedagogické	%		0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3				
80	A72i	kultura a umění	%		1,5	1,4	1,4	1,2	1,6	1,6	1,6	1,6	1,9	1,8				
81	A73	VŠ cizinci - absolventi studia celkem		7	1 940	1 007	3 984	2 273	4 840	2 654	2 654	5 684	3 150					
82		z toho studium:																
83	A73a	bakalářské			821	464	2 051	1 173	2 634	1 443	1 443	2 927	1 590					
84	A73b	navazující magisterské			178	81	650	380	984	570	570	1 722	1 011					
85	A73c	magisterské			811	426	1 152	670	1 020	562	562	813	458					
86	A73d	doktorandské			134	39	134	51	204	81	81	228	95					
87	A74	VŠ studenti z třetích zemí		7	429	169	619	341	826	409	409	986	538					
88		z toho studium:																
89	A74a	bakalářské			183	89	296	179	416	237	237	522	297					
90	A74b	navazující magisterské			43	16	116	63	168	82	82	274	157					
91	A74c	magisterské			138	52	159	88	146	63	63	110	59					
92	A74d	doktorandské			66	12	48	11	97	28	28	80	25					
93	A75	podíl absolventů VŠ CTZ k cizincům celkem	%	7	22,1	16,8	15,5	15,0	17,1	15,4	15,4	17,3	17,1					
94	A76	podíl absolventů VŠ CTZ ke stud. VŠ úhrnem	%		1,0	0,7	1,0	1,0	1,2	1,0	1,0	1,8	1,6					

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Okruh e) Analytické ukazatele o sociálních dávkách (státní sociální podpora, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvky na péči) vyplácených cizincům z třetích zemí (CTZ) s trvalým pobytem v ČR ve vybraných měsících v období 2007 - 2010

ř.	symbol	ukazatel (dávka)	pramen	dávky SSP vyplácené v měsíci											
				12/2007		6/2008		12/2008		6/2009		12/2009			
				počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n		
1	A41	dávky státní sociální podpory	8												
2	A42	celkem obyvatele v ČR													
3	A42a	v tom: přidavek na dítě		1 600 055	791 222	868 904	523 820	650 572	394 258	653 391	396 511	590 282	377 983		
4	A42b	sociální příspěvek		229 016	363 800	172 804	274 632	158 223	258 498	154 376	261 783	163 931	274 036		
5	A42c	příspěvek na bydlení		96 755	117 248	94 265	151 828	86 303	141 470	101 180	209 293	111 380	228 517		
6	A42d	rodičovský příspěvek		350 473	2 553 497	358 015	2 339 890	362 850	2 353 249	368 620	2 404 303	348 487	2 337 041		
7	A42e	dávky péčovské péče		16 560	66 020	17 625	70 881	18 086	72 566	19 124	77 012	19 795	80 231		
8	A42f	porodné		8 377	155 186	10 031	134 071	8 452	112 687	9 982	132 509	8 648	114 919		
9	A42g	pohřebné		7 965	39 829	297	1 489	272	1 360	238	1 195	249	1 245		
10	A42h	příspěvek na školní pomůcky		1 098	1 098	74	74	0	0	0	0	0	0		
11	A43	celkem občané EHP + Švýcarska	8												
12	A43a	v tom: přidavek na dítě		9 692	5 054	8 869	4 674	6 981	3 696	6 731	3 615	5 623	3 345		
13	A43b	sociální příspěvek		408	763	380	635	358	685	408	780	486	855		
14	A43c	příspěvek na bydlení		90	128	92	166	117	194	151	349	166	408		
15	A43d	rodičovský příspěvek		3 751	26 637	4 346	27 982	4 713	29 673	4 942	31 431	5 034	33 440		
16	A43e	dávky péčovské péče		39	151	30	118	32	117	38	145	36	195		
17	A43f	porodné		89	1 722	103	1 395	104	1 368	114	1 534	128	1 663		
18	A43g	pohřebné		6	30	4	20	3	15	2	10	2	10		
19	A43h	příspěvek na školní pomůcky		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
20	A44	celkem CTZ	8												
21	A44a	v tom: přidavek na dítě		3 808	2 197	3 693	2 090	3 193	1 830	4 033	2 281	4 016	2 521		
22	A44b	sociální příspěvek		613	869	592	832	586	858	720	1 010	787	1 146		
23	A44c	příspěvek na bydlení		177	299	196	438	217	555	299	933	335	1 012		
24	A44d	rodičovský příspěvek		2 324	17 243	2 834	18 875	3 188	20 295	3 764	23 844	4 220	26 687		
25	A44e	dávky péčovské péče		13	66	14	70	11	34	12	52	14	66		
26	A44f	porodné		80	1 420	116	1 568	123	1 596	133	1 717	162	2 132		

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

pokračování

ř.	symbol	ukazatel (dávka)	pramen	dávky SSP vyplacené v měsíci											
				12/2007		6/2008		12/2008		6/2009		12/2009			
				počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)	počet dávek	Kč (v tis.)		
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n		
27	A44g	pohřebné		1	5	0	0	2	10	1	5	0	0		
28	A44h	příspěvek na školní pomůcky		1	1	0	0	0	0	0	0	0	0		
29	A45	dávky v hmotné nouzi	8												
30	A46	celkem obyvatele v ČR	8												
31	A46a	v tom: příspěvek na živobytí		72 377	191 119	66 677	180 081	62 636	171 607	72 029	199 153	82 867	222 331		
32	A46b	doplatek na bydlení		26 473	46 858	21 406	39 341	18 867	37 083	19 177	40 928	22 172	50 528		
33	A46c	mimořádná ok. pomoc		4 824	9 921	5 584	12 167	5 781	14 403	8 963	20 307	8 388	20 381		
34	A47	celkem občané EHP + Švýcarska	8												
35	A47a	v tom: příspěvek na živobytí		477	1 593	481	1 487	464	1 409	553	1 729	692	2 140		
36	A47b	doplatek na bydlení		167	327	154	280	141	258	147	334	183	467		
37	A47c	mimořádná ok. pomoc		25	46	56	149	65	149	78	170	103	275		
38	A48	celkem CTZ	8												
39	A48a	v tom: příspěvek na živobytí		570	2 067	535	1 930	498	1 613	566	1 703	670	1 986		
40	A48b	doplatek na bydlení		260	620	238	543	207	542	211	531	212	542		
41	A48c	mimořádná ok. pomoc		38	148	37	107	55	196	45	114	74	163		
42	A49	příspěvky na péči	8												
43	A49a	v tom: celkem obyvatele ČR		301 867	1 479 117	312 171	1 501 852	298 270	1 498 693	308 578	1 586 326	308 871	1 612 551		
44	A49b	celkem občané EHP + Švýcarsko		206	1 383	259	1 469	301	1 631	323	1 709	367	1 904		
45	A49c	celkem CTZ		181	974	175	1 077	218	1 225	258	1 552	285	1 568		

4. Návrh „Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorujících na centrální úrovni procesy a výsledky integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti.“

Souhrn analytických ukazatelů sociálních dávek ve vybraných měsících období 2007-2010

ř.	symbol	ukazatel (souhrn dávek)	pramen	souhrn dávek vyplacených v měsíci													
				12/2007		6/2008		12/2008		6/2009							
				počet dávek	KČ (v tis.)	počet dávek	KČ (v tis.)	počet dávek	KČ (v tis.)	počet dávek	KČ (v tis.)						
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l						
1	A50	státní sociální podpora celkem	8														
2	A50a	obyvatelstvo ČR		2 310 569	4 062 100	1 522 015	3 496 769	1 284 758	3 334 078	1 306 911	3 482 606						
3	A50b	CTZ		7 017	22 100	7 445	23 873	7 320	25 178	8 962	29 842						
4	A51	pomoc v hmotné nouzi celkem	8														
5	A51a	obyvatelstvo ČR		103 944	247 898	93 667	231 589	87 824	223 093	100 169	260 388						
6	A51b	CTZ		868	2 835	810	2 580	760	2 351	822	2 348						
7	A52	příspěvek na péči celkem	8														
8	A52a	obyvatelstvo ČR		301 867	1 479 117	312 171	1 501 852	298 270	1 498 693	308 578	1 586 326						
9	A52b	CTZ		181	974	175	1 077	218	1 225	258	1 552						
10	A53	dávky celkem	8														
11	A53a	obyvatelstvo ČR		2 716 380	5 789 115	1 927 853	5 233 449	1 670 852	5 055 864	1 715 658	5 329 320						
12	A53b	CTZ		8 066	25 909	8 430	27 530	8 298	28 754	10 042	33 742						

Shrnutí, závěr

Analýza sledovaných zahraničních prací, zabývajících se monitoringem integrace cizinců odhalila problematičnost a složitost tohoto procesu, a to i ve vztahu k mezinárodnímu porovnávání. Skutečnost, že neexistuje obecně akceptovatelná definice a model integrace cizinců se odráží v heterogenitě pojetí monitorovacích systémů. K tomu přistupuje odlišnost integračních politik jednotlivých členských států, která se projevuje v nejednotnosti pojmu imigrant (cizinec) a definicích procesu integrace, v různorodosti výběru klíčových ukazatelů a jejich výkladu, v odlišnosti rozsahu získávání a dostupnosti dat.

Sekundární analýza domácích poznatkových zdrojů ukázala, že v ČR existuje celá řada studií, průzkumů a šetření, které se problematikou integrace cizinců z třetích zemí zabývají jak na celostátní, tak na lokální úrovni. Řešení problematiky integrace cizinců z třetích zemí je ovlivňováno roztržitostí získávaných poznatků a celkovou nekomplexností a nekoordinovaností přístupů.

Kvalitativní šetření představitelů nevládních a neziskových organizací poukázalo především na dva klíčové problémy.

Prvým problémem je zvládnutí českého jazyka, které je obecně považováno za zásadní předpoklad pracovní a společenské integrace. V souladu s tím je od 1. ledna 2009 zájemcům o trvalý pobyt legislativně uložena povinnost složení zkoušky z českého jazyka na úrovni A1. Přes tyto okolnosti v ČR dosud chybí analýza nabídky a poptávky po kurzech českého jazyka. Proces výuky češtiny probíhá v současné době živelně za různých podmínek, prostřednictvím řady různých subjektů; z celostátní úrovně chybí relevantní informace o nabídce a poptávce kurzů českého jazyka i jejich regionální a finanční dostupnosti.

Druhý problém poukazuje na nutnost sledování a následného řešení ohrožených skupin cizinců - konkrétně se jedná o děti cizinců ve věku povinné školní docházky a teenagery přicházející do ČR uprostřed školní docházky. Tyto děti (teenageři) se ocitají v českém prostředí v řadě případů bez znalosti češtiny a návaznosti na dosavadní školní znalosti. Podle výsledků šetření není český školský systém na zvládnutí těchto skutečností po personální (pedagogické) ani po metodické stránce připraven. Monitoring dětí cizinců s nedokončenou (předčasně ukončenou školní docházkou) se jeví nezbytný ve vztahu k budoucímu uplatnění těchto dětí (mladistvých) na českém trhu práce a jejich budoucímu sociálnímu statutu ve společnosti. Mimořádnou důležitost tohoto problému podtrhují zkušenosti a důsledky těchto jevů u představitelů třetí (někdy i čtvrté) generace cizinců v okolních ekonomicky vyspělých zemích.

V ČR neexistovala studie, která by systematicky řešila metodiku sledování a hodnocení integračního procesu. K dispozici je přitom poměrně široká paleta databází z různých oblastí života cizinců. Téměř zcela se jedná o administrativní databáze jednotlivých orgánů a institucí sledující konkrétní (dílčí) problematiky, např. údaje Ředitelství státní cizinecké policie (ŘSCP) v oblasti pobytu cizinců a dalších demografických údajů nebo údaje Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v okruhu zaměstnanosti a trhu práce a další. Tato data však nejsou vzájemně provázána a nejsou primárně pořizována pro statistické účely.

Třídění údajů podle zvolených kritérií a možnosti jejich vzájemného propojování naráží na řadu problémů a bariér. Jde např. o omezenou možnost získání individuálních dat, což prakticky vylučuje monitoring některých, z hlediska integrace zásadních

indikátorů (např. předčasné ukončení povinné školní docházky dětí cizinců z třetích zemí). Prakticky minimální důraz byl kladen na komparaci poznatků o cizincích z třetích zemí s celkovou skupinou cizinců žijících v ČR a především se situací v majoritní české společnosti.

Předkládaný návrh soustavy klíčových ukazatelů sledování procesů a politik integrace cizinců z třetích zemí do české společnosti se pokouší tyto nedostatky odstranit. Kromě selektivního výběru indikátorů z klíčových oblastí integrace se snaží o propojení informací jak mezi jednotlivými oblastmi navzájem, tak mezi indikátory charakterizujícími pohyb uvnitř komunity cizinců z třetích zemí, komunity všech cizinců pobývajících v ČR a českou populací. Výběr ukazatelů byl realizován na základě analýzy souborů dat, které o cizincích z třetích zemí shromažďují ČSÚ a další orgány státní správy, příp. jiné instituce.

Návrh předkládá poznatky o aktuálním stavu v půlročních intervalech a vývojové řadě posledních let. Soustřeďuje se na omezený okruh oblastí, které aktuálně i v dlouhodobějším výhledu určují pokrok v integračním procesu sledovaných cizinců v ČR. V první řadě jde o charakteristiky úrovně a kvality zaměstnanosti a přístupu cizinců na trh práce jako okruhu zajišťujícího cizincům příjmové a životní jistoty v hostující zemi. Podstatné jsou dále indikátory míry přijetí českého občanství jako nejvyšší formy integrace (vč. získání ústavou zajišťovaných práv a povinností) a rozsah trvalého pobytu cizinců jako formy vyššího stupně integračního procesu. Významné jsou rovněž charakteristiky pohybu v oblasti vzdělávání, ať již dospělých cizinců (zejména pokud jde o výše zmíněné zvládnutí základů českého jazyka), tak zejména dětí a mládeže ve všech vzdělávacích cyklech. Předpokládáme, že se perspektivně stane stále podstatnější oblastí okruh sociálních podmínek integrace cizinců v ČR, například elementární údaje o rozsahu sociálních dávek poskytovaných cizincům z třetích zemí českým sociálním systémem.

V informačních databázích o cizincích z třetích zemí však existují značné rezervy. Chybí zejména podrobné údaje o věkové struktuře cizinců z třetích zemí podle jednotlivých let a kategorie pobytu. Jak ukazují výsledky empirického šetření, údaje jsou relevantní zejména u dětí a nezletilých osob pro hodnocení plnění povinné školní docházky ve vztahu k úspěšné pracovní a společenské integraci druhé generace cizinců.

Dále se jedná o absenci dat o příjmech cizinců z třetích zemí (zejména jejich výdělcích) jako o podstatném informačním zdroji jejich sociálně-ekonomického postavení v české společnosti. Významnou chybějící informací je v posledních letech evidence cizinců z třetích zemí podle deklarovaných účelů pobytu.

Další podstatnou mezeru představují chybějící údaje o skutečně dosaženém vzdělání cizinců z třetích zemí, které by se opíraly o ověřené dokumenty, nikoliv o subjektivní výpověď samotných cizinců. Absence této informace znemožňuje porovnávat kvalifikační struktury českého obyvatelstva s imigranty, hodnotit míru faktického využívání jejich kvalifikačního potenciálu i srovnání situace s ostatními evropskými státy.

Komplexnější informace chybí i ve vztahu poskytování zdravotní péče cizincům z třetích zemí (např. přístup cizinců k zdravotní péči, podmínky zdravotního pojištění apod.) v neposlední řadě u osob samostatně výdělečně činných, členů družstev a obchodních společností.

V dalších etapách utváření soustavy klíčových ukazatelů monitorování integračních procesů cizinců z třetích zemí v ČR bude proto nezbytné zmenšovat mezery a nedostatky v systému, a to jak z hlediska zajištění vyšší kvality (tj. vyšší spolehlivosti), tak včasnosti informací a používaných metod jejich zjišťování. Podstatné bude i permanentní přibližování navrženého systému požadavkům orgánů Evropské unie. Jedná se především o dokumenty švédského předsednictví (druhá polovina roku 2009), které daly základní impulz k práci v oblasti monitoringu cizinců i dalších následných evropských dokumentů.

Poznámky a vysvětlivky ke kapitole 4 (subkapitole 4.2)

- 1) Čísla označují zdroje informací (prameny) takto:
  - 1) ČSÚ: *Cizinci v České republice (Foreigners in the Czech Republic)*, 2005, 2008, 2009 (ISBN 978-80-250-1993-1);
    - 1a) ČSÚ: *Cizinci*, http://www.czso.cz/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu_ciz_zamestnanost_aj.
  - 2) ČSÚ: *Trh práce v ČR 1993 až 2008*, kód 3103-09;
  - 3) ČSÚ: *Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil - roční průměry 2009*, kód w-3115-10;
  - 4) ČSÚ: *Obyvatelstvo: Pohyb obyvatelstva v České republice v letech 1992 až 2010, absolutní měsíční údaje*, [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/oby_abs/\\$File/c-4005-10.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/oby_abs/$File/c-4005-10.xls)
  - 5) VÚPSV v.v.i.: *Mezinárodní pracovní migrace v ČR*, Bulletin č. 21, 22, 23, 24
  - 6) MPSV, *Správa služeb zaměstnanosti: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2004, 2007, 2008, 2009* (ISBN 978-80-7421-016-7) http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2009portal.pdf;
  - 7) *Ústav pro informace ve vzdělávání*, <http://toiler.uivczz/rocenak/rocenka.asp>;
  - 8) MPSV: *Zvláštní šetření, odbor analýz a statistik MPSV*
  - 9) MPSV: *Zvláštní šetření, odbor politiky zaměstnanosti, oddělení zahraniční zaměstnanosti*
- 2) *Cizinci z třetích zemí jsou cizinci mimo občany států EU, EHP a Švýcarska. Zkratka "CTZ" se používá v celém textu Soustavy ukazatelů*
- 3) *Rozsah cizinců z třetích zemí se uvádí, pokud není uvedeno jinak, **bez azylantů**;*
- 4) *Terminologie v oblasti zaměstnanosti cizinců je v ČR dosud neustálená. Úhrn zaměstnaných cizinců podle administrativních soupisů MPSV a MPO lze charakterizovat jako "pracovníky", "pracující" nebo "výdělečně činné osoby". V textu se používá označení „výdělečně činní CTZ“;*
- 5) *Zaměstnané CTZ evidované na úřadech práce tvoří (§ 89 a § 102 zákona o zaměstnanosti):*
  - a) *zaměstnanci, tj. zaměstnaní na základě pracovního poměru nebo dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,*
  - b) *společníci, statutární orgány nebo členové statutárního nebo jiného orgánu obchodní společnosti,*
  - c) *členové družstva nebo členové statutárního nebo jiného orgánu družstva, a to v případech ad b) a c), pokud uvedené osoby plní úkoly vyplývající z předmětu činnosti právnické osoby;*
- 6) *Termíny "zaměstnanecká zaměstnanost" a "zaměstnanecký trh práce" charakterizují tu část pracovního trhu, která se týká zaměstnaných CTZ evidovaných na ÚP*
- 7) $Z_{31} = Z_{2009,10} - Z_{2012,08}$
- 8) *Pro srovnatelnost údajů s dalšími obdobími nejsou do údajů zahrnuti občané Bulharska a Rumunska.*
- 9) *Orientační údaj*

- 10) *Údaj bez rozlišení cizinců na občany EHP (včetně EU) a Švýcarska a občany třetích zemí; rozlišování by mělo diskriminační charakter*
- 11) *KZAM 1: zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci; KZAM 2: vědečtí a odborní pracovníci; KZAM 3: techničtí, zdravotní a pedagogičtí pracovníci; KZAM 4: nižší administrativní pracovníci; KZAM 5: provozní pracovníci ve službách a obchodě; KZAM 6: kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví; KZAM 7: řemeslníci, kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé; KZAM 8: obsluha strojů a zařízení; KZAM 9: pomocní pracovníci*
- 12) *Školní rok 2005/06*
- 13) *Školní rok 2007/08*
- 14) *Školní rok 2008/09*
- 15) *Školní rok 2009/10*
- 16) *Průměr ve druhém čtvrtletí roku*
- 17) *Střed průměrných stavů let 2007 a 2008, resp. 2008 a 2009*
- 18) *Součet cizinců evidovaných na úřadech práce (ÚP) a cizinců s živnostenským oprávněním*
- 19) *Cizinci, kteří k zaměstnání v pracovním poměru, resp. na dohodu o provedení práce nepotřebují povolení k zaměstnání*
- 20) *Rozdíl mezi řádkem 1 a řádkem 4, resp. mezi řádkem 7 a řádkem 10*
- 21) *Podíl v % odhadu uchazečů o zaměstnání - cizinců z třetích zemí na celkovém počtu uchazečů*
- 22) *Děti v mateřských školách*
- 23) *Žáci na základních školách*
- 24) *Studenti středních škol*
- 25) *Studující vyšších odborných škol*
- 26) *Studující na vysokých školách*
- 27) *Součet studia prezenčního, distančního a kombinovaného*
- 28) *Souhrn studujících a veřejných a soukromých vysokých školách*

Literatura

- Angel, Miguel - Leal, Gil - Arredondo, Gloria Pérez - Bijl, Rob - Lauritzen, Mona - Jennissen, Roel - Hoelgaard, Line - Hansen, Møller - Shneider, Robin. 2007. *Immigrant Integration Indicators - Proposal for Contributions to the Formulation of a System of Common Integration Indicators*. [on-line 19.11.2009] www.wodc.nl/images/1365_fulltext_tcm44-80242.pdf
- Baštýř, I. - Vavrečková, J. *Information systems about regional labour markets in the Czech Republic operated by the Czech Statistical Office* in Larsen, Ch., Mevius, M. - Kepper, J. - Schmid A. "Information Systems for Regional Labour Market Monitoring", München 2009
- Bargerová Z. - Divinský, B. *Integrácia migrantov v Slovenskej republike*. IOM International Organization for Migration, 2008
- Cizinci v České republice*. 2008. Praha: Český statistický úřad
- Common Basic Principles for Immigrant Integration in the European Union*, dokument Rady 14615 ze dne 19. listopadu 2004
- Drbohlav, D. a kol. 2008. *Mezinárodní migrace a nelegální pracovní aktivity migrantů v Česku v širším evropském kontextu*. Praha: PŘF UK
- Dokumenty z berlínské konference o monitorování integrace cizinců, 2009*
- Entzinger, Han - Biezeveld, Renske. 2003. *Benchmarking in Immigrant Integration Rotterdam: European Research Centre on Migration and Ethnic Relations*. [on-line cit. 15.11.2009] http://ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/doc/study_indicators_integration.pdf
- GAC spol. s r.o., Kocourek, J. 2007. *Analýza přístupu žen imigrantek a mužů imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice*. Praha
- Horáková, M. 2008. *Dlouhodobé trendy ve vývoji pracovních migrací v České republice*. Praha: VÚPSV, v.v.i. 2009
- Horáková, M. *Mezinárodní pracovní migrace. bulletin, č. 23*. Praha: VÚPSV, v.v.i., 2009
- Indicators of Integration final report*. 2004. Home Office: Londýn. [online cit. 2009 12-11], <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs04/dpr28.pdf>
- Kate, Mary-Anne - Niessen, Jan. 2008. *Guide to Locating Migration Policies in the European Commission - 2nd Editions*. Brusel: EPIM a MPG
- Klvaňová, R. 2007. *Inclusion and exclusion in the biographies of migrants from the post-Soviet Union in the Czech Republic in a transnational perspective*. In Ethnicity, Belonging, Biography and Ethnography; Georg-August-University: Goettingen
- Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky*. 2006. Praha: Český statistický úřad [online cit. 15.11.2009] www.czso.cz/.../cizinci.../1ENDkoncepce_stat_udaj_2006_vcprp.doc
- Larsen, Ch. - Mathejczyk, W. - Neisen, V. - Schmid, A. - Musil, J. - Bittner, M. - De Bruin, P. 2009. *Monitoringkonzept zur Arbeitsmarktintegration von Migrantinnen und Migranten für europäische Regionen und seine Umsetzung im Kreis Offenbach*. IWAK, Frankfurt nad Mohanem

- Nekorjak, M. - Hofírek, O. 2007. *Vietnamští imigranti a český trh práce - paralely a rozdíly s ukrajinskou pracovní migrací*
- Nešporová, Olga. 2007. *Rodiny přistěhovalců I*. Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Nešporová, Olga - Kuchařová, Věra. 2009. *Rodiny přistěhovalců II*. Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Niessen, Jan - Schibel, Yongmi. 2004. *Handbook on Integration for Policy Makers and Practitioners*. Brusel: Evropská komise
- Niessen, Jan - Huddleston, Thomas - Citron, Laura - Geddes, Andrew - Jakobs, Dirk. 2007. *Migrant Integration Policy Index*. Brusel: British Council a Migration Policy Group
- Poulain, Michel/Perrin - Nicloas/Singleton, Ann. 2006. *THESIM: Towards Harmonised European Statistics on International Migration*. Presses universitaires de Louvain: Louvain
- Pořízková, H. 2007. *Analýza zahraniční zaměstnanosti v České republice; postavení cizinců na trhu práce a podmínky jejich ekonomické integrace*, Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Rákoczyová, M. - Trbola, R. - Vyhlídal, J. - Kofroň, P. 2007. *Zaměstnavatelé zahraničních pracovníků v České republice a jejich role v procesu sociální integrace; analýza poptávky po zahraniční pracovní síle*. Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Rákoczyová, M. 2006. *Migrující osoby v České republice - postavení na trhu práce a sociální integrace*, Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Rákoczyová, M. - Trbola, R. 2008. *Lokální strategie integrace cizinců v ČR*, Praha: VÚPSV, v.v.i.
- Rovnost příležitostí při vzdělávání cizinců v ČR*. Tematická zpráva České školní inspekce. Praha: 2008
- Společný program pro integraci - Rámec pro integraci státních příslušníků třetích zemí v Evropské unii* COMM 2005 (389) (EU)
- Statistická ročenka školství*. 2008. Ústav pro informace ve vzdělávání
- Statistická ročenka trhu práce v České republice 2008, 2009*. Ministerstvo práce a sociálních věcí
- Stockholmský program*. 2009. Evropská komise. [on-line cit. 15.11.2009]
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/09/st14/st14449.en09.pdf>
- Vavrečková, J. - Baštýř I. *Metodika hodnocení monitorovacích nástrojů integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR*. Praha: VÚPSV, v.v.i, 2009
- Vavrečková, J. - Baštýř, I. *Informace o řešeném projektu „Metodika hodnocení monitorovacích nástrojů integračního procesu cizinců z třetích zemí v ČR - I. fáze, Forum sociální politiky - v tisku*
- Vavrečková, J. VET and employment-related mobility and migration. In: Czesaná, V. - Šimová, Z. (eds.): *VET Research Report 2009*. ReferNet ČR, Praha, 2010
- Uherek, Z. - Hošková, S. - Očenášek, J. 2002. *Úspěšné a neúspěšné integrace cizinců*, Praha: Etnografický ústav AV ČR
- Výzkumný projekt COMPSTAT - Comparing National Data Sources in the Field of Migration and Integration

Výzkumný projekt PROMINSTAT - Promoting Comparative Quantitative Research in the Field of Migration and Integration in Europe
<http://www.prominstat.eu/drupal/?q=node/64>

Zpráva o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2006 a návrh dalšího postupu. 2007. Ministerstvo práce a sociálních věcí